

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maandblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplage: 971 e-adressen
4de jaorgaank, nummer 5
Datum: 1 meie 2009

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0905

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en bliieven van de oorspronkelijke maeker.
De redaktie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag allieend zonder veraandering.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maand:

• Van de redaktie	3
• Agenderen	4
• Literêr Sirkwy	5
• Verhuizing Ooldhiedkaemer	6
• Tentoonstelling Klein Lindestede	6
• De laeste brief	7
• Wussen jim dat	9
• Bolding vertelt (15)	10
• Ik geleuf et, ikke niet	13
• Alliendgaonden (6)	14
• Sprokien: Rippelstaeltien	15
• Oma met diploma	17
• Preensesse	18
• Vanuit mijn ziel	19
• Kursus Stellingwarfs (7)	20
• Heuren, beheuren en toeheuren	21
• Golfkollum (6)	22
• Blokziel	23
• Raodsel	24
• Nedersaksisch waor et kan (4)	25
• Gabriëla	26
• De koesesmid	27
• Kuifje in et Oostends	28
• Doe mar gewoon	29
• Schatzuken in Stellingwarf-700	30
• Meer GeoSchatten	31
• Mien maot	32
• Taeltuun	33
• Dichtwark	34
• Rilke (16): God in de middeliewen	36
• De Stellingwarver Biebel	37
• Stelling van de maand	38

Op vekaansie...

Moch ie de kommende tied een week of wat mit vekaansie votgaon dan kuj' gerust een peer verhaelties bi'j oons 'op veurraad' leggen. Wi'j zorgen d'r dan wel veur dat je stokkies dan toch in de verschillende maanden opneumen wodden.

Redaktie

Van de redactie

Doe' we in 1968 verhuusden van Steggerde naor Blesdieke in et raemwark van ruilverkaeveling Lende-Zuud kwawwe wat de netuur en de weidevoegels anbelangt in een eldorado van flora en fauna. Kiewieten, gritten, wilpen, tuterings, veldlurken, gröspiepers, scholeksters, gele bouwmannegies, krikenten en soorten die ik doe nog niet kende. In 't veurjaor was et een natte boel en dat is now krek wat zokke voegels vanneuden hebben. Ok was d'r een verscheidenhied an grössen waor as vanalles in huusde en zo een geschikte biotoop vormde veur al die weidevoegels. Doedertieden weren d'r wel 100 span kiewieten achter Blesdieke en vandaege-de-dag vien ie amperan 10 span. De leste 40 jaor bin ze krek zo hadde achteruut gaon as dat ze in 300 jaor in tal gruud binnen. Ik moet now een aende rieden om een grille te heuren.

En dan et eierzuken. Vroeger haj' aliend mar een pette en leeftocht bi'jje mar vandaege-de-dag moet et mobieltien ok mit. Aj' een ei vunnen hebben moej' dat sms'en en as 't quotum vol is maj' gien ei meer mitnemen. Dat was dit jaor al op 22 meert en vanof die daotum gong de naozorg in. Deur al die ni'je regels, ofdwongen in rechtzaeken deur Faunabescherming, haoken d'r een protte willewarkers of die naozorg deden in bepaolde kontreinen. Ik zie 't d'r van kommen dat et mit een jaor of wat gebeurd is mit et eierzuken en dat dan ok de willewarkers de bruui d'r an geven. Die peer kiewieten die d'r dan nog overblijven kun de Fraansen dan nog schieten. Dan kuwwe in plak van die overheerlike kiewietseier de leste peer kiewieten in Fraankriek verorberen.

Dirkteur van Rabobaank de Stellingwarven Kees Koopstra is et zwatte schaop wodden deur de expaansiedriften van pattie kommesaossen. Groter gruuien is niet altied wies en veural niet 'over de Kuunder'. Dit hadde disse dirkteur goed veur et benul. Neffens mi'j wol hi'j wel naor et zuden uitbreiden en dat was ok vule beter west naor de aord van een Stellingwarver. Ok hadde hi'j die kaante op vule meer speercenten vunnen en daor het een baank in disse tieden verlet van. Et grootste gelok veur Kees zol wezen dat hi'j direkteur wodden kon in Stienwiek. Dan kan hi'j van daor uut wat de Rabobaanken anbelangt d'r ien Groot-Stellingwarf van maeken. De tied zal et leren wie de grootste ziener west het in disse.

Et verhaeltien van Annelies Strik mit heur perikels van luddeverduh naor Jannechien Kolbèrtien het mi'j pakt. Ik kriege mitlieden mit wenende Annelies en we moe'n mar 's ofpraoten in 'de Karre' om ien en aander te bepraoten. Ze moet et heufd nog mar niet in de schoot leggen of altemet op termien saemen de ovend in....

Et iewige liefdesmonement van Giele van de Kaampe komt me bekend veur. Mit datzelde vrommes uut Duutslaand he'k etzelde beleefd in de Iese. Daor staot een dikke beukeboom mit G & F d'r in. Et verhael van de Mogge zit mi'j in et achterheufd en is, a'k me niet vergisse, oorspronkelik van de haand van de bekendste schriever uut de Stellingwarven mar et kan ok aandersomme wezen. Wie et wet mag et zeggen. Et liekt me zo toe dat de Mogge nog wel een mooi verhael vertellen kan over de petat van Kubus Oost.

De zwienegriep is in de macht van de media. Et zal wel krek zo gaon as doe mit die voegelgriep. Een protte lewaai en weinig griep. Et wodt tied dat ze die journalisten 's een posien ophokken. D'r ston een redaktioneel stok over 'An de Liende' in Het Nieuwsblad van het Noorden. Et het de Stichting Stellingwerfs Eigen aorig wat ni'je donateurs opsmeten.

De drokproeven van de Stellingwarver biebel bin onderdehaand goedkeurd. We hebben nog wel wat verlet van centraosie om et laeste stokkien van de begroting slutend te kriegen. Et rekingenommer van de Stichting Stellingwerfs Eigen is 49.08.902. Ok zuken we nog ni'je bestuursleden veur de stichting. Jow kun je anmellen bi'j et bekende aemeladres mar kandidaoten moe'n wel in bezit wezen en omme gaon kunnen mit een kompjoeter. Een protte leeswille mit dit interaktief blattien.

FdV

Agenderen...

Stellingwarver preek

Op **3 meie**, morgens om 10:00 ure is d'r een Stellingwarver dienst in de karke van Else.
Veurganger: Jan Koops uut Oosterwoolde

Eupen huus

Op **16 meie** van 10:00 tot 20:00 ure is et eupen huus bi'j Woudstra Auto's an de Heufdstraote West 85, Noordwoolde, dat is krek buten et Zuud-Friese Noordwoolde, in et greensgebied van Friesland, Drenthe en Overiessel.

We hebben de beschikking over kwalitatief hoogwaardige apperetuur en kun de meerste autorippaasies uitvoeren. Ok is alle keuringsapperetuur veur APK-keurings veurhanen.

Kiek op www.woudstra-auto.nl veur terieven en aanbiedings.

Woudstra-Auto, tillefoon: 0561 - 43 11 15.

Moch ie bi'j je bezuuk an disse eupen dag een 'tip' achterlaoten willen dan staot d'r een pottien klaor veur jow bi'jdrege an een kiendertehuus in Stolin, Wit Rusland dat ongelokkige kiender opvangt. Bi'j veubaot dank, daorveur.

Tentoonstelling in Klein Lindestede

Op **25 meie** om 10:00 ure wodt – deur mitwarkers van – de Stichting Stellingwerfs Eigen een prachtige tentoonstelling eupend in Klein Lindestede, an de Stienwiekerweg 34 in Wolvege. De tentoonstelling staot in et teken van Stellingwarf-700, is veur alleman de hiele weke te bekijken en de toegang is ommenocht.

Kiek veerderop in dit blad veur meer details.

Berkoper Mark...

Op **woensdag 29 juli** is de jaorlikse Berkoper Mark weer in et centrum van Berkoop. De Stichting Stellingwerfs Eigen is dan in saemenwarking mit uitgeveri'je Tialda / Steven Sterk ok weer sterk vertegenwoordigd mit een grote kraom en alderhaande Nederlaanse, Friese en Stellingwarfse boeken en aandere negosie.

Tiedens de mark van 14:00 tot 21:00 ure wodden d'r stökkies veurlezen en is d'r ok veur alleman meugelihied om veur te dregen uut eigen wark.

Musical Elfstedetocht: It sil heve...

Op 25 april hadde de uitvoering van disse musical in Sloten een hiele protte sukses. Et is dan ok gien wonder dat d'r nog twie extra uitvoerings tussen scheuven binnen.

Daotums van de nog volgende uitvoerings:

29 september in Trebol te Harlingen

8 oktober in 't Haske te Joure ^(ni'j)

31 oktober in de Koornbeurs te Franeker ^(ni'j)

6 november in Dok 18 te Dokkum

21 november in de Klameare te Workum

4 december in de Harmonie te Liwwadden

Et begint iedere aovend om 20:00 ure.

Veur meer infermaosie: www.it-sil-heve.nl

Jan Peereboom

Literêr Sirkwy...

Beste dichters,

Zo aj'm lichtkaans al heurd hebben, is et 'Literêr Sirkwy' weer uut aende zet. Edwin de Groot en Klaske Hiemstra hebben de schoolers d'r onder zet en maeken een pergramma veur d' ankem winter.

Van oktober 2009 tot an meert 2010 toe kuwwe weer optredens verzorgen, ditkeer altied op een aandere zundag, iedere maond in een aander museum deur de hiele perveensie Fryslân henne. Hieronder vienen jim de daotums en de plakken daor et 'Literêr Sirkwy' van him heuren laoten zal. We willen een literair pergramme zovule meugelik ofwisselen mit meziek.

An 10 meie toe kuj'm jim opgeven veur een optreden mit gedichten of eventueel een stokkien proza. Omreden et tal dichters op iene zundag beheind is tot op zien hoogste achte, is et niet meugelik jim toe te zeggen daj'm altied plaetst wodden kunnen. Een tal dichters het him al opgeven en staon al op de lieste. Et zol mooi wezen aj'm et museum van jim veurkeur van teveuren even bezuken kunnen en iene of meer gedichten schrieven kunnen bi'j een schilderij'e of objekt in et museum dat jim ansprekt. Zoks wodt deur de musea slim op pries steld. Wi'j perberen d'r alles an te doen om jim een (bescheiden) vergoeding veur jim optreden betaalen te kunnen. De daotums en de plakken bin...:

Fries Museum, Liwwadden	18 oktober 2009
Schipveertmuseum, Sneek	15 november 2009
Jouwster Museum, De Jouwer	28 jannewaorie 2010 (gedichtedag)
De Belvédère, Et Vene	21 feberwaorie 2010
Drachtster Museum, Drachten	28 meert 2010

Geef jim vlogge op! Geef eventueel ok een twiede en dadde veurkeur op. Van dichters die heur al eerder opgeven hebben, wiwwe nog wel graeg even bericht hebben wat museum zien of heur veurkeur het. Jim kriegen zo vlogge meugelik bericht over wanneer en wao' we jim verwaachten.

Uut naeme van et Literêr Sirkwy,

Klaske Hiemstra

Edwin de Groot

Verhuizing Ooldhiedkaemer...

Sund jaor en dag zit de Ooldhiedkaemer in de meule in Wolvege. Die meule zal now van onder tot boven naoeken en opknapt wodden. De Ooldhiedkaemer het zolange as dat neudig is een plakken vunnen in de oolde burgemeesterswoning an de Hoofdstraat 54 in Wolvege.

Wiebe Bruinenberg

Tentoonstelling over de Stellingwerven

Lindestede het uut eigen gelederen een kemmissie saemensteld die een themaweke maekt rond de 700-jaorige naeme Stellingwarf. In verschillende ruimten van Klein Lindestede an de Stienwiekerweg 34 in Wolvege wodt in de weke van 25 tot 30 meie een tentoonstelling inricht mit vier thema's:

- 1) et schoelelekaol van vroeger mit o.e. et telraem, griffeldeuze en van die mooie oolde schoeleplaeten die vroeger in de klassen hongen van Jetses en Bottema,
- 2) et wonen in vroeger tieden in vaeks kleine oold en vervalen spullegies mit een stookhutte, of een plaggehutte die vaeks in iene dag opbouwd wodde. D'r zal een komplette huuskaemer inricht wodden zo dat doe gewoon was,
- 3) beroepen in de Stellingwarven mit o.e. et boerken met melkbussen en et inmaeken mit weckflessen, et rietvlechten dat laeter tot een echte industrie opbluuid is en d'r dri'jt een film mit alderhaande oolde ambachten,
- 4) de bestedinge van vri'je tied mit oolde scheuvels en spellegies krek as hoepelen, (kriet)hinkelen, bikkelen, kaorten en bi'jglieks et negenstikken.

An de muren in de gangen hangen de hiele weke schilderij'en van veural keunstschilders uut de Stellingwarven.

De themaweke wodt op maendag 25 meie morgens om 10:00 ure bi'j de ingang van Zorgcentrum Klein Lindestede an de Stienwiekerweg 34 in Wolvege mit een protte geweld eupend deur mitwarkers van de Stichting Stellingwerfs Eigen. De tentoonstelling duurt de hiele weke en is overdag vri'j toegankelijk veur iederiene die disse historische thema's nog wel es in al zien glorie bekieken wil en daor licht een posien bi'j votlandromen kan. Mit een betien gelok koj' op de gangen in Klein Lindestede ok nog kunde tegen waoj' even een piepvol mit praoten kunnen.

Aktiviteitenkemmissie Lindestede

De laeste brief...

De laeste brief...

Sund november veurig jaor (2008) tot half meert (2009) an toe weren d'r op initiatief van Ype Dijkstra in zien funktie as veurzitter van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte (sSr) gesprekken gaonde mit as doel - zo he'k altied begrepen - om tot een vorm van saemenwarking te kommen tussen de sSr en de sSe. Dat initiatief van veurzitter Dijkstra hewwe slim op pries steld en een ofveerdiging van et bestuur (Ype en Attie) hewwe dan ok mit koffie en gebak ontvongen.

Al mit al is et liekewel niks wodden mit die saemenwarking. An oons laeste veurstel om mit een gezaemelik aendeverslag naor buten te kommen wol Dijkstra bliekens zien reaksie ok niet mitwarken. Jammer vanzels want zo begriepen de butenstaonders d'r nog de hieltied niks van. Hoewel et zo wat een ienziedig verhael wodt, mien ik d'r toch goed an te doen om een klein tippien van de sluier op en toe te lichten. Veur de aandere kaante van et verhael moej' dan ok mar even bi'j Dijkstra ankloppen.

Zo a'k al zee, et initiatief van Dijkstra he'k slim op pries steld. De gesprekken wodden gaondeweg nogal 'op de man' speuld. Dijkstra wiekte mi'j persoonlik los van et doel, waar hi'j eins veur kwam. Ondergetekende bleek de kwaoie Genius in et gehiel, de 'voortbrenger'. Is dat terechte..? Misschien wel. Misschien ok wel niet. Oordiel zels...

Et 'gedonder' is neffens mi'j begonnen in de tied doe Pieter Jonker nog direktur en Simon ter Heide veurzitter was van de sSr. Dijkstra wol daor niet - te lange - bi'j stillestaon, die wol eins alliend veuruutkieken. Ik vien dat d'r gien toekomst wezen kan zonder een verleden en aj' een perbleem anpakken willen is et goed om de oorsprong, de oorzaeke te kennen. En aj' kaans zien om dat recht te zetten bi'j' al een mooi aende op streek. Aj' dat zitten laoten blift d'r altied ooldzeer hangen en dat is niet goed, in mien ogen.

Mit PJ bin 'k d'r doedertieden niet uutkommen. Ik weet de hieltied nog niet wat et perbleem now krek was mar PJ wol d'r - ok nao drie keer op mien anvroagen - niet over praoten. De veurzitter van doedertieden (StH) het et d'r mit wat onneuzele briefies doe ok niet beter op maekt. De warkelike oorzaeke is mi'j dan ok de hieltied nog onbekend, mar ik bleef mit al mien ambisies veur et Stellingwarfs wel slim frustrereerd in de koolde staon. Zoks is dan slim vervelend mar et is dan mar zo en och, ik redde mi'jzels in dit vak ok wel.

Mit de ni'je direktur (Sietske Bloemhoff) docht ik warkelik dat et dan misschien toch nog weer goed kommen kon tussen de sSr en mi'j/oons. Mar een vrundelik aemeltien mit de gelokweensken mit heur promotie tot direktur en nog es een briefien laeter bleven domweg onbeantwoord. Dat was op himzels wel hiel vremd vun ik, want we hadden in de veurbi'je tied nog haost niet mit mekeer praot. Ik hadde heur naeme eins nog gienertied in de mond neumen. Een verkeerd woord was d'r dan ok nog zeker niet valen. Et zal je gien ni'j doen da'k et now dan ok niet anders as wat een vremd meens viene die neffens mi'j dan ok hielemaole niet veur heur funktie geschikt is.

En doe kwam dan dat prachtige initiatief van Dijkstra. Is 't wonder dawwe him mit koffie en gebak binnenhaeld hebben? Mar goed, dat is now dus ok misbeteerd. Niet over et verleden praoten willen mar wel naor anleidinge van mien verleden alderhaande eisen stellen veur de toekomst, kan neffens mi'j niet. Ik mos mien gedrag veraanderen. Ik mos mien respekt veur heur - alderdeegst op pepier - uutspreken. Ik mos... Ik mos... Kiek, en dat gaot mi'j allemaole krek even te veer. As deur een schoelemeester wodde ik de hieltied in de hoeke zet, en daor pas ik veur, die leeftied bin 'k te boven. Laot et dudelik wezen dat ik best respekt, begrip en wardering hebbe veur wat de sSr de oflopen meer as dattig jaor uut de wege zet het. Mar dat lat onverlet dat ze ok steken valen laoten hebben, daenk an typische jeugdprojekten, daenk an et veerder helpen (mentoren) van ni'jkommers en gao zo mar deur. Mar as ik zoks an de odder stelde wa'k al gauw een mierkerd. De klap op de vuurpijl kwam doe ik Pieter Jonker veurstelde om de Biebel - let wel - veur de Schrieversronte vertaelen te willen. De beste man zien bescheid: wat hej' daor now an. Maek mar een gedichtebundeltien, dat kun ie ok wel. Mit traonen in de ogen bin ik doe zien kantoer uutlopen...

Deur mien holing mossen meensken altied op heur kwievieve wezen en dat zol - meer as - vervelend wezen, neffens veurzitter Dijkstra... Pfff, zo'k volk krigt in mien ogen warkelik vusen te vule subsidie. Die willen graeg slaopende riek wodden mit niet tevule gezemel an 't heufd en al hielemaole gien inbreng van aanderen. Alles mooi laoten zo et is en as d'r al es wat ni'js bedocht wodden moet dan doen we dat (zwaor subsidieërd) zels en laoten et wat graeg uitvoeren deur voetvolk die we dan vri'jwilligers mit hat veur de zaeke numen, en die we zo now en dan een boekien in de hanen drokken.

Krek op et stuit dat ik dit zat te schrieven vul de Liwwadder op 'e matte en vul mien oge op de laeste riegel van et kommentaor van Rimmer Mulder op et onder de pette holen willen van et plotsklapse opstappen van topman Willem Cramer bij de Frieslaand Baank: *"Wat het de butenwereld d'r ok mit te maeken. Mar et is toch 2009 en daoromme toch mar de misschien wat bertaole vraoge: zol de holing naor buten toe een betien minder veuroorlogs kunnen?"* De beste man (RM) moet wel haost anvuuld hebben da'k dit verslaggien zat te schrieven...

Och, ik zegge 't al zo vaeke: ik redde mi'j wel. Mar hoe gaot zoks bij aanderen? De oorzaeke dat Ype Dijkstra now veurzitter is, het veur de Stellingwarfse zaeke op zien minst twee verleuren aandere meensken opleverd, en dat weren niet de minsten. De oorzaeke van et opstappen van de veurige veurzitter mossen we mar onder de pette holen, zo wodde zegd. Ik bin d'r wel haost wisse van dat onderdehaand meer meensken - van een stok of wat wee'k et vaaste - een aandere vri'jetiedsbestedinge zuken. Misschien is de laeste sutelaktie daor trouwens ok wel tekenend veur. In 2006 is d'r nog mit zoe'n 80 vri'jwilligers veur krapan 17.500 euro negosie verkocht, neffens et jaorverslag van de sSr. In 2008 weren d'r neffens de webstee van Johan V. aovens mar amper 10 vri'jwilligers, en de omzet - waor ze aandere jaoren altied graeg mit te koop leupen - is mi'j tot de dag van vandaege niet bekend mar zal wel in diezelde verholing staon. Mar goed, al mit al slim begrotelik veur et Stellingwarfs mar ik hool d'r now over op...

Piet Bult

Wussen jim dat...

- Gedragsonderzoekers heur now zorgen maeken omreden de rieke en de aarme meensken et almar minder mit mekeer vienen kunnen. Et was wel te verwaachten. Zels altied et meerste hebben willen, an een aander niet te vule gunnen, zoks wreekt him op de duur.
- Een ni'je elektrische fiets in Nederlaand al gauw 1700 euro kost, en de goedkoopste auto in China mar 1500 euro. Et karregien kan hooguit 70 km in 't ure rieden, dan ok niet geschikt veur de grote wegen hier te laande.
- De Nederlaanse baank een enorme veurraad goold in de kluus liggen het. De president meneer Nout Wellink, leut et an een tv-verslaggever zien, die doe opmarkte: "*U kunt Nederland zo uit de financiële crisis halen.*" Wellink antwoordde: "*Wat je weggeeft ben je kwijt.*" Mar dat een collega van hem die mit pensioen gong bi'jkaans een miljoen euro mitkreeg is hiel gewoon. Wolter Bossien kreeg daor heufdzeerte van zee hi'j.
- As de kosten van de verwaarming en de braandstof veur de auto es flink naor beneden gaon zollen, dan wodde et leven veur de gewone man een stok dregeliker.
- De veurmaolige heufdofficier van justitie René Craemer, een mooi boekien eupen daon het hoe as de bovenwereld heur gedreegt. Et schient dat de Nederlaanse gemienschop jaarliks veur honderden miljoenen benaodiend wodt. De witte boorde criminelen veroorzaaken meer maatschoppelike schae as de onderwereld, het disse Craemer bevestigd. Ze bin ok muuilik te pakken. Een uitkeringstrekker en een bi'jstaans moeke die een peer tienties perberen bi'j te verdienen bin makkeliker an te pakken.
- De baos van Italie, Berlusconi is ok een mooi feguur. Hi'j stelt wetten bi'j om zels onschendber te blieven veur zien wandaoden. En hi'j adviseert de zwaor gedupeerden van de eerdbeving daor om een flesse zunnebraandolie te kopen en dan naor een waarm strand te gaon. De zonne schient nog altied gratis veur iederiene vanzels.
- D'r ok nog wel goeie berichten binnen. Daklozen hoeven in Nederlaand niet meer buten te slaopen. Dat komt omreden d'r meer veurzienings binnen veur disse stumpers.
- Dat et muuilik te begriepen is dat ze in Ni'jebekoop gestoorde wilde dieren uut vremde lanen opvangen. Gezonde dieren wodden hier te laande bi'j bossies in abattoirs ofslaacht, en de gestoorde wilde dieren wodden daor dan ok nog van voerd.
- D'r over et weer geweldig vule ofpraot wodt. Et schient dat et veur oons allemaole van groot belang is. De luchtstromings bepaolen de weersinvloeden. Hoe lange zol et nog duren eer et meensdom dit ok bi'jsturen gaot. Dan kriej' et niet meer gratis, moe'j mar rekenen.
- De temperatuur in Nederlaand twee keer zo hadde stiegt as in de rest van de wereld. Et komt van et waeter uut de Noordzee. In de Liwwarder kraante staon disse wiesheden.

Henk de Vries

Bolding vertelt (15)...

Go'j allemoale,

Now weer ies een berichien van de oaverkaante van et grote water. As ieder veurjoar bin wi'j weer slim jaloers, van telefoonties, uut de kraante en van de tillevisie he'w veurneumen dai'j mar een hele warme Paosen hept mit e'maakt dit joar, toen wi'j nog deur de leste sni'j storms mussen ploeteren.

Ik zal et oe wel vaker verteld hebben, disse tied van et joar lope wi'j altied wat achter. Een joar of wat geleden hebbe wi'j zo dri'j keer veurjoar mit e'maakt: In et leste van meert zatten wi'j toen in de Algarve, doarnoa nog een poose in Nederland en begun mei hier in Canada.

Deur mien ziekte is der dit joar niks van e'komen.

Ik begunne der weer een beechien boaven op te komen, mar et giet wel mit vallen en opstoan mu'k zeggen. Et dut mi'j wel goed die mooie geile vinkies drok bezig te zien op de voerplaatse en wi'j hept ook verscheiden eekhoornties in de achtertuun, die zit geregeld achter mekaar an te vliegen. Oenze jongste kleinkiender kunt er altied lange tied mit plezier noar kieken.

Disse keer schrief ik mien vieftiende verhoaltien oaver de oorlogstied. Et speulde in veer en veertig en der was in een paar joar veule gebeurd. De Duutsers kregen flinke klappen en ze worden al aordig terugdrukt uut bezet gebied noar hun heimat. In oens laandtien worde er in et Zuden slim e vuchten, mar er worde ook al veule bombardeerd bi'j de grote steden in et Westen. Zulfs bi'j Moppelt was et lange niet veilig.

In mien stukkien vertel ik oe oaver ien van de twi'j keer dat mi'j heugen kan woar ik et kort an hebbe had.

Now, allemoale goedgoan van
Geertien en Henke

.....

Brummels an de spoorbarm en een wit ummertien

Et was een mooie noazomerse zoaterdag. Moe har de veurige aovend al ezegd dat ze neudig ies weer noar Klazien toe mus. Ze was mien oldste zuster die der now allennig veurstund mit dri'j kleine kiender now Roelf, heur man, in Duutslaand warkte. Va vund et wel goed dat ze gunk, de heuing was haost achter de rugge, nog wat etgarde as et wat mit leup. Mar hi'j wol wel dat ze mit melken weer thuus was. Knelis har nog een karweichien in Moppelt en ie wussen mar nooit of dat mit de tied wat kun uutlopen.

Moe har al een paar karbiezen vol e stopt mit olde kleren en ook goed wat vleis, gruunte en aandere etteri'je. Bi'j Klazien kunt ze heel wat gebruiken, zei ze dan.

Nao een vrugge koffie bin wi'j dan op e stapt. Ikke natuurlik op mien roodveroeste fietsien zonder baanden. Geuchien, dat vervelende ventien, stak mi'j nog altied de gek an, mar ik ware mar wat wies op et olde gevallegien. En va har ook al e zegt dat ik niet bange hoefde te ween dat de Duitsers et of zullen pakken. Op de stege kun ik nog goed mit moe proten, ze wol altied weten hoe as et op schoele gung en mit mien kammeroadties. Toen wi'j op de stroate kwamen maakte ik wel zoveule lawaai dai'j mekare helemoale niet kunnen heuren.

Et was een klein uurtien fietsen en Klazien was mar wat bliede toen ze oens zag ankommen. Now, aans heur kiender wel, ze waren allemoale wies mit opoe. Van zulf's ook barre ni'jsgierig wat ze allemoale mit e bracht harre, de slikkeri'je vul der best in. De vrouwluu preuten honderd uut oaver van alles en nog wat, mar wel et mieste oaver Roelf in Duutslaand en de kiender van zulf. Klazien wol netuurlik weten hoe et mit de rest of de familie gunk. Ze har zulf weinig gelegenheid um op pad te goan en van alle ni'jgies op de hoogte te blieven.

Et weer was veul te mooi um in huus te zitten en ikke en kleine Roelf gungen al gauw noar buten. Ze harren net jonge knien'n e kregen en die mus hi'j natuurlik laoten zien. Aaltien zien zussien, was der ook gelieke bi'j mit kleine Klaas in touw. Roelf was mar een half joartien jonger dan mi'j en ook al weer acht joar old. Hi'j was noar zien va's kaante vernuumd. Aaltien noar mien moe, ze was net zeuven eworden. Klaas vanzulf noar mien va, hi'j was een joar of dri'je. Wi'j speulden nog wat um thuus tot Klazien oens reup veur et middagmoal. Keine Roelf har al tegen mi'j ezegd dat er een bulte brummels riepe waren an et spoor. Klazien wus der ook wel van mar ze har et niet vertrouwd e vunden um de kiender daor hen te laoten goan. Heur oldste gaf niet altied goed acht vund ze. Now mit mi'j der bi'j zul et wel goed goan.

En zo binne wi'j op stap e goane, wi'j kregen een wit ummertien mit um de brummels thuus te brengen. Ik dachte eerst da'w mit zien dri'jen zullen goan, mar kleine Klaas jengelde wel zo lange dat hi'j ook mit kun. Wi'j kregen nog wel de bosschop mit goed acht op hum te geven en niet op de spoorlijn komen, heur! Et was niet zo varre van huus of, een zaandpad oaver, veurbi'j een paar boerderi'jen en dan was ie al bi'j et spoor. Doar mus ie dan achteruut een eerpellaand in. Mit kleine Klaas in touw gung et niet zo gauw. Aaltien en ikke harren hum al tussen oens in e' neumen. Roelf duurde dat veul te lange en hi'j was al varre veuruut. Hi'j reup nog dat hi'j oens wel zul zeggen woar de mieste brummels zaten.

Wi'j mussen toch nog oardig varre, veur dat een goeie plekke vunnen was. Der zatten der zat, mar de miesten en de diksten mus ie veur rekken. Ze smaakten hardstikke lekker, dikke zwarte bezen, vol mit sap. Wi'j kregen wel wat schrammen an de haanden en de bienen, mar doar trukken wi'j oens niks van an. Net toen ik een hele vette zul kriegen, kwam ik mit mien bloezien vaste te zitten in de doorns. Gelieke natuurlik een dikke winkelhoake! Doar zul moe vaste niet bliede van ween...

Kleine Klaas wol zulf ook plukken, mar hi'j maakte der niet veule van, mit zien kleine knoesies kneep hi'j de bezen zo tot moes, veurdat hi'j ze in de mond har en zien gezichien was rood en blauw van et sap. Aaltien voerde hum zo now en dan een dikke brummel en et jongien bleef mar dichte bi'j zien zussien. Noa een poosien begunnen Roelf en ikke wat brummels te garen in et witte ummertien. Et duurde niet zo barre lange veur dat et al half vol was.

Wi'j zullen net verstekken noar een aander plekkien, toen we een trein heurden an komen. Vanuut de spoorbarm, kunnen wi'j et heel goed zien: Een dikke locomotief, mit mar iene wagon der achter. Ze gungen niet zo hard en een mannechien mit een glimmende zwarte pette zwaaide noar oens. Opiens was er toen ook lawaai in de lucht: twi'j vliegtugen vleugen lege oaver oens hen. En toen begunnen ze te schieten op de locomotief, in de kortste keer stund die stille. Iene zagen wi'j der uitspingen, en toen was er nog veul meer geknal en stund de locomotief en de wagon in brand.

Wi'j waren helemoale van streek, mar zo gauw meugelik noar huus toe. Kleine Klaas beulde as een mager varken. Aaltien en ikke sleepten hum oaver et eerpellaand noar de weg toe. Ik keke nog eem noar boaven en zag een vliegtuug recht op oens of komen. Op iens truk hi'j op, had die oens e ziene? Hoe et ook was dizze keer was der niet e scheuten.

Toen wi'j bi'j de zaandweg kwamen, waren de vliegtugen al weer vut . Bi'j ien van de boerderi'jen stunden een hoop meinsen. Ze hadden et drok oaver de schieteri'je. Ien van de vrouwluu har oens al hen zien goan en zei dat ze ongerust was, mar et was gelukkig goed of e'lopen. Een aandere zei, wat wi'j e doane hadden. weg lopen, was arg gevaarlik, wi'j hadden mit iene plat op de grond mutten goan liggen, dat was veule veiliger e'west.

Et was mar eem en doar kwam Klazien an vliegen, ze was mar wat bliede dat ze oens zag en dat er nlks mit oens gebeurd was. Moe kwam een poosien later an poesten, ze was wat an de dikke kaante en kun niet zo gauw meer uut de voeten.

Wi'j bint mit zien allen weer op huus an e'goane woar Klaazien oens mit iene een lekker glassien ranja e'maakt hef. Op iens vleug Roelf op, hi'j har et ummertien mit brummels in de barm laoten stoan, die mus hi'j nog ophalen. Zien moe zei dat der niks van an kwam, hi'j bleef in huus, ze hadden now al trammelant genog had. Moe har ook al wat Duutsers op de stoomfietse de zaandweg op zien goan en alles zul now wel of e'zet ween.

Doar al dat gedoe was de tied wat uut e'lopen en musse wi'j neudig weer op de fietse. Va en Knelis mussen netuurlik alles weten van wat er gebeurd was en moe zei dat et nog best mit oens of e 'lopen was, mar die luu in de locomotief dat was een aander verhaal. Oaver mien winkelhoake in et bloesien hef ze nooit wat e'zegd.

In bedde kun'k die oavend mar slecht in sloap komen. De vliegtugen kwamen mar op mi'j an en ze scheuten op een wit ummertien...

Henke

Ik geleaf et, ikke niet...

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok aandere. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden...

-.-.-.-

God wodt ok oolder...

Et geheugen van God wodt d'r blikber niet beter op. Uut Numeri 10:9 Aj'm in je eigen laand deur vi'janen anvalen wodden en de stried angaon, blaos dan een alaarmteken om de Heer, jim God, an jim te heugen; dan zij' van je vi'janen verlost wodden. 10 Aj'm feestvieren, op de vaaste feesten en bi'j ni'jemaone, en braandoffers en vredesoffers brengen, moet d'r ok op de trompetten blaosd wodden om jim in heugenschop te brengen bi'j jim God. Ik bin de Heer, jim God."

Et volk mos alderdeegst twee trompetten maeken om daor zo now en dan op te blaosen om God d'r an te heugen dat zien alderliefste volk op disse eerde him neudig hadde.

Ik geleaf et, ikke niet

-.-.-.-

Een priester moet ok wel wat een knappe kerel wezen...

Leviticus 21:17-23 "Zegge tegen Aäron: "As iene van je naokommelingen een gebrek het, mag hi'j niet antreden om eteri'je an te bieden an zien God. Dat gelt veur alle kommende generaosies. 18 Gieniene mit wat veur gebrek dan ok mag as priester antreden: gieniene die bliend is of lam, gieniene mit een mismaekt gezichte of butengewoon ontwikkelde ledemaoten, 19 gieniene die zien ledemaoten nao een botbreuke vergruud binnen, 20 gieniene mit een bochel of een dwargachtig pestuur, gieniene mit steer, gieniene mit zwölderij'je of uutslog, gieniene mit kepotte zaodballen. 21 Gien inkelde naokommeling van de priester Aäron die een gebrek het, mag antreden om de offergaoven an de Heer an te bieden. Omreden hi'j een gebrek het mag hi'j niet antreden om eteri'je an zien God an te bieden. 22 Hi'j mag wel van de eteri'je van zien God eten, liekegoed van de heilige as van de alderheiligste offergaoven. 23 Mar omreden hi'j een gebrek het, mag hi'j de ruimte waor et veurhangsel hangt niet inlopen en niet bi'j et alter dienst doen, aandere zol hi'j mien heilige plakken ontwijden

Mar wat, as een priester now gaondeweg zien ambt zoe'n soorte van gebrek krigt..?

Ik geleaf et, ikke niet

Alliendgaonden (6)...

Et Ghanese weesmaegien Comfort

A'k vier jaor oold bin, nemt een mevrouw in een grote auto mi'j uut mien dörp mit naor een kienderdörp. Mien dörpien bestaot uut liemen hutten en et ligt slim verlaoten in et oosten van Ghana. Et hiet Adiodolewo. Mien naeme is Comfort. Et betekent in et engels 'troost' en in et fraans en nederlaans 'luxe'. Et kienderdörp bestaot uut een stok of tien geriefelike woonberakken en is bouwd veur kiender die in de steek laoten binnen. Hier krie'k mooie kleren an en mien kaemertien vien ik roem. Et is d'r alderdeegst een betien koel. Waorum ik mitneumen bin naor dit "Dutch House"?

Mien grootmoeke hadde in oons dörpskarkien an de mevrouw verteld, dat mien breurtien en ikke grif ommekommen zollen as d'r niet vlogge hulpe kwam. Mien moeke was nao de geboorte van mien breurtien Eric wegraek en mien vader was een priester. Veur oons was d'r in de hiele familie gien eten. Ik was al broodmaeger wodden. Drie maonden he'k in een kliniek legen om weer op krachten te kommen.

Ik was ok gloepend bange veur et husien, zoe'n mederne w.c. Ik piste meerstal naost de pot en om te poepen gong ik naor buten. Naotied wusk ik mien hanen in et waeter dat in de pot staon blift. Now ik groot bin, bewonder ik zoe'n medern husien nog de hieltied.

Op schoele he'k een protte leerd. Ik moch in een koor zingen! Ik hool meer van de Afrikaonse as van de Engelse meziek. Ik vien de ritmes die de gong-gong, de marakesh, de trouble, de alto, de bas en de dum-dum saemen maeken zalig om de high-life op te daansen. Doe 'k zestien was, he'k mien vader veur et eerst troffen. Hi'j wol me niks over mien moeke vertellen. Misschien zie ik him nog wel es een keer. Ik zie d'r slim tegenop om uut dit huus in et kienderdörp vot te moeten. Ik gao de grote wereld in. Ik krieg et daorin vaaste eerst nog wel muuilik. Hier bin 'k bescharmd grootbrocht. Daor bin 'k hiel dankber veur.

anne bult

Et buro...

In et Stellingwarfs zeggen we vaeks 'bero' mar schrieven 'buro' neffens oons prachtige Woordeboek. Mar waorumme dan bi'j de Nederlaanse vertaeling van alderhaande soorten van saemenstelde woorden mit 'buro' et oolde Fraanse 'bureau' behalven bi'j et konsultaosieburo? Dat is neffens oonze Woordeboekemaeker in et Nederlaans een 'consultatieburo'? Laot Van Dale et mar niet heuren..!

Sprokjen...

Luuster kiender, luuster...

Rippelstaeltien

D'r was es een mulder. Hi'j was aarm mar hi'j hadde een verdomd mooie dochter. Op een keer raekte hi'j an de praot de keuning en om himzels een bepaold aanzien te geven zee hi'j tegen de keuning: "Ik hebbe een dochter die van stro goold spinnen kan." De keuning zee tegen de mulder: "Dat is een keunst die mi'j wel wat toeliect. As je dochter zo knap is aj' zeggen, breng heur dan morgen naor mien peleis, dan zal ik heur op de proef stellen."

Doe et maegien bi'j him brocht wodde, brocht de keuning heur een kaemer binnen die hielendal vol mit stro lag. Hi'j gaf heur een spinnewiel en een haspel en zee: "Gao now mar an et wark en aj' tussen vannaacht en morgenvroeg dit stro niet tot goold spinnen hebben, dan woj' van kaant maekt." Daornao dee hi'j zels de kaemer op slot en et maegien bleef alliend zitten. Daor zat now de aarme muldersdochter en wus niet hoe ze et hebben zol. Ze wus vanzels hielemaole niet hoej' van stro goold spinnen mossen en ze wodde hoe langer hoe banger, tot ze langelaeste begon te goelen.

Doe gong opiens de deure eupen en een klein mannegien stapte naor binnen en zee: "Goeienaovend, muldersmaegien, waarom goel ie zo?" "Och," zee et maegien, "ik moet van stro goold spinnen en dat kan 'k niet." Et mannegien zee: "Wat geef ie mi'j, as ik et veur je spinne?" "Mien halsketten," zee et maegien. Et mannegien nam et ketten an, gong an et spinnewiel zitten en snorre, snorre, snor, driemaol trekken en de spoel was vol. Daornao zette hi'j een aandere spoel op en snorre, snorre, snor, driemaol trekken en ok de twiede spoel was vol. Dat gong zo deur tot de morgen. Doe was al et stro opspunnen en alle spoelen weren vol goold. De keuning kwam bi'j zonneopkomst te kieken en doe hi'j et goold zag, was hi'j slim verbaosd mar ok hiel bliede. In zien hat wol hi'j nog wel meer goold hebben. Hi'j leut de muldersdochter naor een aandere kaemer brengen die nog vule groter was en ok vol mit stro lag. Hi'j kommedeerde heur om dat ok in iene naacht tot goold te spinnen as heur leven heur lief was. Et maegien wus heur gien raad en kon alliend mar goelen.

Doe gong de deure weer eupen en et kleine mannegien verscheen weer en zee: "Wat geef ie mi'j, as ik dit stro veur je tot goold spinne?" "De ring die ik an mien vinger hebbe," zee et maegien. Et mannegien nam de ring an, leut et spinnewiel weer snorren en doe de morgen begon, hadde hi'j al et stro tot glaanzend goold spinnen. De keuning raekte bovermaotig buten himzels doe hi'j et zag, mar hi'j hadde nog de hieltied niet genoeg goold en hi'j leut de muldersdochter naor een nog grotere kaemer vol mit stro brengen en zee: "Hiervan moej' disse naacht nog goold spinnen. Lokt je dat, dan zij' mien vrouw wodden." Al is ze ok mar een muldersdochter, een riekere vrouw vien ik in de hiele wereld niet, docht hi'j.

Doe et maegien alliend was, kwam et mannegien veur de dadde maol en zee: "Wat geef ie mi'j as ik disse keer nog veur je spinne?" "Ik hebbe niks meer da'k je geven kunnen zol," zee et maegien. "Belooft me dan je eerste kiend aj' keuninginne wodden." Wie wet wat d'r van komt, docht de muldersdochter die gien aandere uutweg zag. Ze beloofde et mannegien dan ok wat hi'j vreug en in ruil daarveur spun et mannegien nog ienkeer et stro tot goold. En doe morgens de keuning kwam en alles vun zoas hi'j him weenskt hadde, vierde hi'j zien brulloft mit heur, en de mooie muldersdochter wodde keuninginne.

Nao een jaor zette zij een mooi poppien op 'e wereld en ze docht hielemaole niet meer an et mannegien. Doe kwam et opiens heur kaemer binnen en zee:

"Geef mi'j now waj' mi'j toezegd hebben." De keuninginne schrok slim en beud et mannegien alle schatten van et keuninkriek an, as hi'j heur et kiend mar hollen laoten wol. Mar et mannegien zee: "Nee, wat dat leeft is mi'j liever as alle schatten van de wereld." Doe begon de keuninginne zó te jammeren en te goelen dat et mannegien medelieden mit heur kreeg. "Drie daegen za'k je de tied geven," zee hi'j, "aj' in die tied achter mien naeme weten te kommen, maj' je kiend hollen."

De hiele nacht docht de keuninginne nao over alle naemen die ze iens heurd hadde en ze stuurde een bosschopper deur et hiele laand om wied en zied nao te vraogen wat d'r nog meer veur naemen weren. Doe et mannegien de aanderedaegs kwam begon ze mit Kaspar, Melchior en Balthasar en nuumde nao mekeer alle naemen op die ze kende, mar bi'j iedere naeme zee et mannegien: "Zo hiet ik niet." De twiede dag leut ze in de buurt naovraogen hoe de meensken daar hietten en nuumde veur et mannegien de meest ongewone en vremde naemen op: "Hiet ie misschien Ribbebeest, of Schaoperuut, of Snorrepoet?" Mar hi'j zee de hietied: "Zo hiet ik niet." De dadde dag kwam de bosschopper weer weeromme en vertelde: "Gien inkelde ni'je naeme he'k vienen kund. Mar doe ik an et aende van de bos de hoeke omsleug en langs een hoge barg kwam, waor de vos en de haeze mekeer welterusten weensken, zag ik een husien. En veur dat husien braande een vuur en om et vuur sprong een hiel belachelik mannegien henne. Hi'j daanste op ien bien en reup: "Vandaag bak ik, morgen brouw ik en overmorgen hael ik et keuningskiend op. Wat een gelok dat gieniene wet dat ik Rippelstaeltien hiet."

Ie kun wel begriepen hoe bliede de keuninginne was, doe zij die naeme heurde en doe al vlogge daornao et mannegien binnenkwam en vreug: "Now keuninginne, hoe hiet ik?" vreug ze eerst: "Hiet ie Jan?" "Nee." "Hiet ie dan Piet?" "Nee." "Hiet ie seins Rippelstaeltien?" "Dat het de duvel je verteld, dat het de duvel je verteld!" raosde et mannegien en hi'j stampte van lelkens mit zien rechervoete zó hadde op de grond dat hi'j d'r tot an de middel toe in wegzakte, pakte in zien lelkens zien linkerbien mit beide hanen vaaste en scheurde himzels in twienen. En de keuninginne en heur poppien leefden nog lange en gelokkig...

Vertaeld deur: vertaelmesienegien

Oma met diploma

Wat ik veurige weke in de krante las... Ik werde d'r stille van. D'r stund: Alleen subsidie veur "oma met diploma." In et begun dacht ik nog det et umme zwemdiploma's ging want ik ad in verskillende kranten elèzen det er in Hasselt vier oma's waren die eur C diploma zwemmen aald adden. Dus: "Zol d'r een subsidiepot veur die oma's wèèn? Det lèèk mi-j leuk, want ik was zelf iéne van die oma's en met subsidie ku'j bi-jtoeren artstikke leuke dingen doen.

Mar nee, doar ging et niet umme. Et ging umme oppas opa's en oma's die niet in anmarkige kunnen komm veur gesubsidieerd oppassen op eur kleinkinderen as ze gien 'kinder-EHBO-diploma' em. Een 'kinder-EHBO-diploma,' e'j d'r ooit van eurd? Ie loaten as olders oen olders sowieso niet op oen kinders passen as z' oe niet goed verzörgt em, of wel dan? Em die olders vrogger oen strontluier niet op tied verskeunt? Bin ie ooit allef verongerd? E'j uren leëng te reern ummede'j oen èten niet op tied kreëng? Bin oen olders niet bi-j nacht en ontie uut eur bedde estapt as ie 's nachens an 't skreien gingen? Eb ie niet in een warm ollegien eleëng a'j niet sloapm konn? Ef oen moeder niet met oe ekuiert as 't mooi weer was? E'j gien stukkies brood an de àndten evoerd met oen va en moe? Eb ie niet veur en later achterop de fietse ezèten umme tochies te maken? Em ze oe gien proaten en netties èten eleerd? Em ze niet met oe oaver de grond eruuld umme te spölln. Em ze gien kussies op zere plekken egèèm, gien pleisters eplakt um et bloed weg te warken en gien natte wasàndties elegd op bulten an oen kop as det neudig was? Eb ie gien bluumpies eplukt, die in een klein vásien op de toafel moggen stoan?

Ach zo kan ik nog wel een bladziede volskriém, want d'r bin nog dúzenden andere dingen die olders veur eur kinderen doen. En mun die olders -now opa's en oma's- veur die zelde andelingen diploma's em? Oe zit det eigenlijk met ni-je wetten veur jonge olders, komm die ook gauw? Goat de regering ze binnenkort verplichten umme eerst een diploma te álen veur ze an kinders beginnen maang? Een zogenaamd vrijwaringsbewies umme kinders te maken en te krieëng? Ik denke det wi-j zo zachies an wel arg bedisselt worn deur Den Haag. Zie worn doar ál gekker, nog meer rompslomp, nog meer pepieren papperassen. Et kabinet wil wel det beide olders warken, mar ie mun een knappe goeie bane em a'j et betalen kunn um oen kinders een ele wèke noar de crèche te brengen. Wat blef d'r dan nog oaver?

Ik denke, opa's en oma's en dan mun ze nog ies niet zo old wèèn anders kunn ze 't achis niet an want oppassen is echt niet de makkelijkste bane. Goed, opa's en oma's kunn ook gratis oppassen en de meesten - ik eure doar ook bij - em det altied gratis edoan. Maar as Den Haag een subsidie regeling in et lèèm röp, is et dan vremd det er gebruik van emaaft wordt? Ja, det is vremd, want as d'r tevölle gebruik van emaaft wordt, mut et op slag terug edreijd worn. En det wordt bedisselt deur ministers die vaste wel zes, zeum keer zovölle verdiënn dan AOW-opa's en oma's met een klein pensioentien die met liefde oppassen op eur kleinkinderen.

Corry Overmars-Kalshoven, Hasselt

Preensesse

Gister was ze jaorig, al weer drieëntwintig jaor is ze wodden, mien kleindochter Evelien. Eertieds doe ze nog zoe'n ukkien was wus ze al wat ze wodden wol, preensesse wol ze wodden. Now willen de meeste kleine maegies wel preensesse wodden mar dan is et heur om die mooie jurken, die een preensesse dreegt, te doen. Bi'j Evelien lag et even eers, zi'j frunnikte altied en iewig mit heur haor omme. As heur haor now kotknipt was of wat an de lengte was, ze hadde altied een haorbeugeltien, liefst mit een boel glitterties, in heur haor. Gieniene moch daor ankommen, 'Ik bin een preensessien', was steevaaste heur zeggien. Heur mem maekte wel es misbruuk van et feit dat heur dochter zo wies was op heur haor, bij'glike as et preensessien heur bod niet leeg eten wol. 'Aj' je bod niet schone leegeten knip ik een stok van je haor', driegde mem. Now, dan was et etensbottien rap leeg.

Doe ze omdebi'j twee jaor was het ze het slim ziek west en et veur de dood wegheald. Gelokkig het ze et haeld en doe ze weer wat bi'j heur positieven was kwam d'r rap weer een kleurde haorbeugel in heur haor. Omreden zi'j altied mit heur haor doende was, ok doe ze oolder wodde, had ik docht dat ze kapster wodden zol, mar et is hiel eers uutpakt. Naost et schoelegaon en huuswark maeken zat ze aachter de kassa in de supermark. Ze verdiende heur eigen zakgeld en dat koj' doe an heur haor wel zien. Et zat altied lieke mooi omhogens kamd mit een dikke vlotte haorlak d'r in. Bussenvol lak het ze op die maniere verspuut, ik daenk dat de fabrikaant van dat spul d'r zien vekaansie wel mit betaelen kund het. Mar afijn, Evelien was altied vrolik en goedlachs en hadde nooit de bokkepruuk op. Doe ze een peer diploma's in de buse hadde wus ze inienen wat ze wodden wol. Ze wol verloskundige wodde. Spietig genoeg wodde ze uutlot veur die opleiding in oons laand. Doe het ze de stoute schoenen antrokken en is naor Antwerpen verhuusd, waor ze de opleiding daon het en cum laude slaegd is. Mar dit gong niet zonder slag of stoot.

Van heur kleine betien geld wat ze te besteden hadde het ze et redded en tot aende besluit is ze nog drie maonden veur stage naor Malawi west. Daor het ze verscheiden brune poppies op de wereld hulpen. Doe ze weeromme was in oons laand kon ze votdaolik nog nargens gien wark vienen. Zolaank het ze eerst alles anpakt wat ze kriegen kon. Now is dat niet zo slim omreden ie overal wel wat van opstikken. Ze het hiel wat solsetaosiebrieven verstuurd in et laeste jaor, mar et wol de hieltied mar niet lokken. Mar ze leut de moed niet zakken en heur haor zat altied mooi, daor zol et niet an liggen. Tot gister doe ze jaorig was, mos ze morgens eerst op solsetaosiebezuuk. En wat daenk ie wat d'r gebeurde? Ze wodde votdaolik anneumen en kon de volgende weke ok al beginnen mit heur wark. Aovens hewwe dubbel feest vierd, heur jaordag en de ni'je baene. Daor hewwe wel een stokmennig hassebasies op neumen, kuj' wel begriepen.

Et zal heur wel lokken daenk ik, en mennig poppies zullen laeter as ze groot binnen, wel groots wezen op die zuster mit dat mooie haor die heur op de wereld hulpen het. Heur drieëntwintigste jaordag zal bi'j de preensesse votdaolik niet in et vergeetboek kommen, is mien gedaachte.

Sjoukje Oosterloo

Vanuit mijn ziel...

In de Weemstraat te Steenwijk bevindt zich een eeuwenoude bakkerij en sinds jaar en dag bakte bakker Doeven hier de meest verrukkelijke Steenwijker Goudmoppen. Nu vele jaren later is hier een gedateerde muziekwinkel gevestigd, eigendom van Jannechie Kolbèrtien de Vries.

't Kolbèrtien noemt deze locatie "De Muziekbakkerij".

Janneman is een jeugdliefde van mij en onze eerste avonturen beleefden wij in het ponypark te Slagharen, hier werd mijn Jan op slag verliefd op mij, maar tot op de dag van vandaag heeft hij geen woord gehouden. Hij heeft steeds de liefde voor mij onderdrukt.

Maar nu hoor ik, dat er sprake is van morbide verhalen in Steenwijk, mijn Jan zou zich als de tijd daar is, willen laten cremieren in die oude bakkersoven. En alle Steenwijker schrijvers, dichters, zangers en zelfs bluesmuzikanten zouden acte de présence moeten geven, zodat alles kan ontaarden in een ordinair dronkenmansfestijn.

Ik zou gaarne via uw zeer gewaardeerd magazine een oproep aan mijn Jan willen doen, om zijn keus ten opzichte van zijn zeer ongewone gedachte te willen laten varen en eens contact met mij te zoeken, zodat ik hem weer in mijn armen kan sluiten.

Om mijn liefdevolle bedoelingen kracht bij te zetten, heb ik bijgaand gedicht geschreven.

Een wenende Annelies Strik

't Ponypark

Gaan wij van elkaar vervagen,
Ga je je verdrinken in de armen van de tijd,
Kan ik dan alleen nog tegen je foto praten
Een herinnering kussend vol van tederheid.

Ik wil 'd herinnering bewaren
Vooral het zwoele bonsen van je hart,
'd Eerste keer in 't ponypark Slagharen
Onze liefde maakte daar zo'n intense start

Je verklaarde me hier eeuwig trouw
In 't reuzenrad jouw hoofd verborgen in mijn schoot
En nu praat jij over die verbrandingsoven
Gaat nu vurige passie voor eeuwig dood.

Als jij het touw hebt losgelaten
Houd ik in de Weemstraat trouw de wacht
Elke droom zal ik weer van je dromen
Met 't geluid van ponny's hoefslag elke nacht.

Ook als onze liefde is versmolten
Hoor ik nog steeds 't geluid van al die hoeven
En vanuit mijn ziel daar kringelt zwarte rook
Net als uit de oven van bakker Doeven

Annelies Strik

Kursus Stellingwarfs (7)

Zo om et aandere jaor wodt d'r deur de Schrieversronte een kursus Stellingwarfs veur beginners geven. Van de kursus in de winter van 2002/2003 hewwe een verslag van iene van de dielnemers (*W. van Viene*) liggen dawwe de kommende maonden hier in een dikke tien ofleverings ofdrokken. De meeste taelflaeters hewwe d'r mar gewoon in staon laoten...

De zeuvende aovend...

Geert Lantinga hadde vanaovend de leiding. 't Was nog mar krek halfachte wodden en daor zette hi'j al uut aende. De 'over-de-kop' projektor kwam inne braand en daor gong 't henne. Wi'j broesden in een ure tied, van meer as 10.000 jaor veur Christus tot now an toe. Man, man, wat kan die Geert ommeraek vertellen. De eerste iestied, de twiede iestied en ok nog een dadde iestied; et kon niet op. Nao alle iestieden was d'r ok nog een stientied, een iezertied en een broonstied. Hieleven he'k perbeerd om wat antekenings te maeken mar deur Geert zien rappe praoten, kon'k dat al gauw niet meer bi'jbiezen. Dat he'k dan veerder ok mar zitten laoten (niet "laoten zitten" zoas Geert vaeke zegd).

In de laeste iestied -zo he'k begrepen- bin d'r een peer grote iesbrokken van de noordpool hielendal tot hier an toe zwommen en hebben doe et laand hier in de Rijndelta wat opscheuven. Daoruut zollen de stokmennig heuvelroggen die we hier now nog kennen, ontstaaon wezen, zoas de Drentse heuvelrogge en de Woldbarg bi'j Stienwiek. Dat verschoeven van dat ies omtrent 8.000 veur Christus, het ok een protte stienen van Noorwegen hierhenne sleept. Tegaere mit de protte stienties die hier al lagen uut de tied van de Rijndelta, zitten wi'j hier dus nog hieltied in et stienen tiedpark. Geert had een hiele grote kiste mit stienen mitneumen om oons zien te laoten (niet om oons te "laoten zien"). Niet da'k d'r nao 6 aovends al een protte verstaand van hebbe, mar van Geert he'k vaeke de indrok dat hi'j Stellingwarfs praot in een Hollaanse volgorde van zien bruukte woorden. En dan praot hi'j ok nog zo rad dat hi'j himzels bi'jtieden veurbi'j praot. Dan is hi'j al mit de volgende riegel doende wielst hi'j de veurige nog niet hielendal ofmaekt het. Wonderlik! En toch blijft et slim spannend wat hi'j allemaole te vertellen het.

Aenlik hadde Geert gien tied veur de koffie. Mar deurdat wi'j nogal androngen, mos dat dan toch mar. Al onder de koffie zette Geert weer uutaende mit een deur himzels maekte diaserie. De meeste foto's weren uut de locht neumen. Opni'j kon Geert d'r meraokels bi'j vertellen. Hi'j zag op die dia's ok meer dan dat ik ooit zien kon. Vaeke was et plaetien krek wegdr'jd op et stuit dat ik deurkreeg waor a'k was. Et zal an mi'j legen hebben. D'r wodt wel vaeke zegd da'k wat kalm-an van begrip binne. Wa'k wel mitkregen hebbe van al die mooie plaeties daj' nao zoe'n laank skoft nog zoe duudlik zien kunnen waoras ooit dobben en petgatten bestaon hebben. Ok al is et laand al tachtig keer ommeploegd, vanuut de locht ku'j nog persies zien hoe zoe'n ronde dobbe ooit west het. Op dezelde wieze koj' ok goed zien hoe bevobbeld de Kuunder verkanalisseed worden is. Zoe now en dan is d'r blikber een omhael ofkapt deur daor een stokkien rechtuut te greven. De oolde loop van de oorspronkelijke revier ku'j op Geert zien dia's dan toch nog weeromme vienen.

As 'man bi'j de Perveensie' is Geert bliember ok een protte betrokken west bi'j opgrevingen en zo. Veur al in disse omgeving. Van Holtwolde vertelde hi'j dat daor de Hamburger Cultuur ontstaon was. Doe hi'j anstipte dat et "Hamburger Cultuur" aenliks "Hamburg Cultuur" wezen mos wa'k even de draod kwiet. Ik had altied begrepen dat de Hamburger Cultuur deur McDonalds uutvunnen was. Wieder gong et weer. Over et 'Vri'je laand van de Stellingwarven', een Dutse meneer Von Saksen en de Bischoep van Utrecht. Een kesteel bi'j Vollenhove is een stokmennig keer deur de Stellingwarvers bestormd. Soms deden de Stellingwarvers dat allienig, soms mit hulpe van de Schoterlanders.

Geert had allemaole stienen in zien deusien die hi'j al es vunnen (of kregen) had. Now ha'k eerder wel es een vuurstientien zien, mar zokken as Geert bi'j him had, nee, zo ha'k ze nog nooit zien. Een verschrikkelike hakbiele van vuurstien waor ik zoemar bi'j wegdomen kon. Ik zag et hielendal veur mi'j: As man was ik van de jacht weerommekommen, hadde de buit ofdreugen an de vrouw, die dan mit zoe'n grote vuurstienen hakbiele in de weer gaot om et beest te slachten, te bakken en te braoden... Ik was mit een kammeraod wat in't schaad onder een boom zitten gaon mit een pottien bier -in beide hanen iene-, dat de vrouw 's morgens brouwd hadde. Verduld, alweer gien tied veur mien dromeri'je.

Geert had ok een stien bi'j him waor eerdgas in zeten hadde. Dat gas was inmiddels al opstookt mar de stien was d'r nog. 'k Vreug nog even wie as dat gas d'r dan eerst instopt hadde. Volgens Geert kwam dat uut et binnenste van oonze eerde. Daor kookt en borrelt et nog altied en as d'r dan bepaolde laogen van verschillende grondsoorten overmekeer scheuven weren, dan kon daor et gas veur lange tied in beweert blieven. Now begriep ik dus ok zoe'n betien dat dat dus wel aordig uitkommen kan mit et begin van zien verhael over de laeste iestied en zo. Daenke now niet dat et mit al die stienen klaor was. Nee, Geert had ok nog hiele hadde turfstienen bi'j zich. Et leek op stien mar aj' 't zien wollen dan koj' d'r ok nog turf in zien. Al mit al, meraokels mooie stienen en nog mooiere verhaelen. Wat slim zuunig an tied, of wat te vule verhaelen.

Wakker van Viene, 14-3-2002

Heuren, beheuren en toeheuren...

Dit is een mooi veurbeeld van een woord - een klaank eins - dat drok in ontwikkeling is.

Heuren = 1. horen 2. toebehoren 3. van iets ophoren.

Beheuren = 1. horen aan 2. zo horen

Toeheuren = toe(be)horen.

Et heurt mi'j toe of et beheurt mi'j (toe), kan beide.

Ie heuren dat zo te doen of ie beheuren dat zo te doen, kan ok beide wel.

Ie kun luusteren of toeheuren mar ie kun ok gewoon heuren.

Gewoon deurenneer bruken zoas je dat in klaank of ritme et beste past mar de bedoeling moet vanzels wel dudelik blieven. As Mozes tegen de Heer zegt: ... et is toch et volk dat jow toeheurt (toebehoort), of... et is toch et volk dat jow heurt (hoort), is een hiel verschil.

Eupen Dag

Een peer daegen leden was 't op een protte golfbaenen 'Eupen Dag'. Wat doe'j dan aj' dit in de regionaole kraanten lezen? As een ni'jsgierige kies ie je golfbaene uut en gaon daar op disse iene eupen dag in 't jaor henne. De binnenkomst is dudelik regeld. Verwiesbodden doen d'r mi'j staondebiens thuusvulen. Hulde!

Ni'jsgierige bezukers staon in een ronte om de golflerers - de teaching pro's - henne. Jonge kiender mit jonge oolden, ooldere kiender mit ooldere oolden. Mar d'r staon ok loslopende pubers, opscheuten jongen en grootoolden toe te kieken hoe de pro hiel percies alle soorten slaegen veurdot. Jong en oold staon as an de grond vaaste spiekerd toe te kieken. Wi'j meugen ok alle slaegen uutperberen. Rondomme tevreden gezichten. D'r klinken ok woorden as: "Putten is muuiliker a'k docht hadde.", "Dit swingen leer ik in gien honderd jaor." Mar gelokkig heur ik ok: "Lekker buten sporten."

Toch bin 'k mit een peer losse en diepere gedaachten en ongemakkelijke sentimenten naor huus toe gaon.

'De Hoogstraote' in Utrecht is een wereldwied hoogwardeerd revalidaasiecentrum. Ie leren daar ok om mit je gebrek te sporten. Bi'jglieks in een anpaste rolstoel om körfbal, tennis, of volleybal te speulen. Dat kan ok in kompetisie verbaand. Op de golfbaene staon de handikarren altied klaor om te bruken. Hulde veur de sporten veur meensken mit een gebrek! Een centerse bi'jdrege is op zien plak.

Veur een gezin van vuuf personen: moeke, vader en drie opgruuiende kiender komt een hiele golfopleiding al gauw op zoe'n 5000 euro. Ik zag gezichten betrekken en heurde de woorden: "Dat kuwwe onmeugelik ophoesten." Ze gongen d'r sloepstattende vandeur. Ik geef graeg de eerste 500 euro van mien royalties - verdiensten van een schriever - veur de oprichting van een foons veur et leren van golf veur volwassenen en kiender die et veur wat de centraosie anbelangt niet al te roem hebben. Mien droomweens?!

Hiernao koppelde ik de naoschoelse opvang van jongvolk, dat driegt te ontsporen, an et leren golfspeulen. Moet dit ok niet es oppakt wodden? Deur wie? Deur de golfverenings en de golfbedrieven die disse Eupen Dag veur belangstellenden zo goed organiseren? Aktie graeg!

Van vandaege of an gao ik hier ok nog es 500 euro veur speren. Wie wet, helpt dit om heur over de streep te trekken.

anne bult

Blokziel...

Blokziel

Op 'n mooie middag zat ik an de taofel, toen mien moo mi-j over de brille ankeek. En as mien moo mi-j over de brille ankek, dan wil ze wat van mi-j.

"Ie kun vanmiddag best wel ies mit Iebeltien en mi-j uut rieden gaon mit d'auto", zee ze, "ie 'emm-n tied zat, 't is knap weer en ik wille d'r ook wel ies uut. En ie bin toch thuus mit vekaansie, dus ik zol zeng': ie mossen vanmiddag maor ies mit twee olde vrouwluu van in de tachtig uut rieden gaon."

Now weet ik wel wat mooiers te bedenken, maor och, ik was in 'n goeie bujje en zee dat 't wel good was. En dus worde Iebeltien 'ebeld.

Iebeltien was 'n vriendin van mien moo en zi-j woont 'n endtien verderop, midden in 't dorp, en ze was 'r meteen veur te vien-n. Ze zee, dat ze d'erec de skoon-n an zol doen en dat ze nog ies 'eel graeg op 'n middag naor Blokziel toe wol in de kop van Overiessel, want 't was 'artstikke mooi in Blokziel en ze was daor jaoren neet 'ewest.

Zodoonde reed ik dee middag mit twee olde vrouwluu van in de tachtig in d'auto naor Blokziel. Ik allenig veurin d'auto, achter 't stuur, en zi-j mit 'n beidend achterin op d'achterbaanke. Want ja, de 'ard'eurig'eid slög nog al toe, dat as d'ene naost mi-j zol zitten en d'aandere allenig achterin, dan zol mi-j dat 'n 'errie van niks 'egeêm' 'emm-n mit de neudige misver-staanden over en weer. En op dizze meniere 'adden wi-j allemaole 'n mooie middag. Ikke allenig veurin achter 't stuur en zi-j mit 'n beidend op d'achterbaanke. En op d'achterbaanke wisselden zi-j kwaolties en recep-ten uut, beuden mi-j zo now en dan 'n pepermintien an en löten 'n paer vrouwluu bi-j ons uut de buurte, verskrriekelijk over de tonge gaon!

In Blokziel kuierden wi-j ons dooie gemak 'n endtien omme. Wi-j bekeken de grote kaarke, 'n kunstwinkeltien en de bootties in de Kolk.

En toen zeeden de vrouwen, dat wi-j mossen theedrinken. En mit zien dreeën belaandden wi-j in 'n darderangs restauraantien, want ik wete neet oe as 't jullie vergaot, maor in dee dure zaeken waor z'oe in en uut de jasse 'elpen en de stool anskoêm', daor veult ons soort volk zich neet thuus. Gatverdarre nog an toe! Dus wi-j belaandden in 'n darderangs restauraantien.

"Dree thee", zee mien moo teung 't maegie dat de bestellink opnamp, zonder zich of te vraong' of ik miskien ook wat pittigers wol 'emm-n. Eêmpies laeter kwamp 't maegie an'obbeln mit dree glaesen waarm waeter, dree theezakkies en dree kuupies melk. "De suker staot op de taofel", zee ze en zi-j 'obbelde weer vort mit 't lege dienblad.

Moo keek zo ies over de taofel enne en vrög: "Gebruukt ene melk?"

Wi-j skudden van nee en reseluut stopte moo de dree kuupies melk in de tasse. Toen pakde ze twee van de dree theezakkies en gaf dee an Iebel-tien. "Doe maor gaauw in de tasse maegd. 't Bin zakkies veur vier kop-pies. Dee overdaod van vandaege de dag is naarns good veur, vien-ie ook neet? Geldverspilleri-je! Wi-j kun mit zien dreeën best wel mit één theezakkien toe."

Iebeltien stopde de twee theezakkies in de tasse en moo pakde 't over- 'ebleêm zakkien, flodderde dat omstebeurten deur de drie glaesen waarm waeter en 't was 'oast 'n wonder: de thee worde 'oast direct bruun en smök 'aost net zo lekker as aandere. Ik keeke trouwens wel 'n beetien stiekem om mi-j enne of 'r ook ene 'ad 'ezien wat wi-j uut'evoerd 'adden. Maor d'r zat goddaank maor weinig volk in 't restauraantien en 't maegie zat achter de tapkaste te lezen.

"Wi-j kun 'ier miteen ook wel 'n 'appien eten", zee mien moo, toen wi-j de thee op 'adden, "dan 'emm-n wi-j vanaomd as wi-j thuuskoôm niks geen drokte." Now, 't leek ons allemaole good toe en de beide vrouwluu besleuten dat 't maor wat simpels mos weên. Dus brocht 't maegie eêm laeter veur ons twee plakkies stoete, mit veur elk twee kreketten, twee kuupies botter en 'n pakkien mosterd. Twee pakkies mosterd belaandden direct bi-j moo in de tasse. "Dee skaarpe rommel", zee ze, "de maegie zol oe d'r van in mekaere krimpen. Wi-j kun mit zien drieën zat toe mit één pakkien mosterd." En tegeliekertied stopde Iebeltien drie kuupies botter in de tasse, want ik wete neet oe as 't jullie vergaot, maor wi-j, gewone Stellingwaarvers, wi-j kun best wel twee plakkies stoete besmeern mit één kuupien botter. En moo zee ook nog dat 't onneuzel was om op één plakkien stoete zo'n kanjer van 'n krekette te doen. 'n 'Alve kon ook wel, zee ze, dan kon-n wi-j ieder onze tweede krekette in 't papieren servettien mit naor 'uus neêm', want dan 'adden wi-j morn nog 'n keer krekette uut Blokziel. Dus op dee maniere belaandden d'r ook drie kreketten in de tassen en ik keeke nog ies skichtig om mi-j enne of ook ene 'ezien 'ad wat wi-j deuden. Maor nee eur, gelokkig neet, en 't maegie zat altied nog achter de tapkaste te lezen.

"Bedaankt mien jonge veur de mooie middag", zeden mien moo en Iebeltien, toe ik ze 's aoms veur de deure uut d'auto zette. Mit volle tassen leupen ze 't padtien op naor de veurdeure. Degelijke, olderwetse, solide Stellingwaarver vrouwluu. Degelijk en zunig. En a-k eerlijk bin: ik mag dat wel! Dee wat spaert, dee ef wat, as i-j de bool neet opvret. 'n Dag laeter kree-k 'n plakkien stoete mit 'n opgewaarmde krekette uut Blokziel.

Mogge

Raodsel: Waor is al dat waeter bleven..?

Lao'we d'r mar niet al te lange bi'j stille staon wat barg now eins de alderhoogste barg van oonze eerde is, de Mount Everest, de Mauna Kea of de Chimborazo, wi'j holen et op de Mount Everest mit zie'n 8.848 meter boven et zeenivo.

Doe Noach mit zien familie en alle dieren in de ark zat kwam et waeter tot vuuftien elle boven de hoogste bargtoppen te staon... Et gaot oonze pette veer te boven mar dat is een hiele proeze waeter! As et zeenivo de gewone hoogte is en d'r moet dan over de hiele eerde zoe'n acht en een halve kilemeter hoogte waeter staon, dan is dat grif een hiele proeze waeter. Mar dan komt de vraoge vanzels: waor is al dat waeter bleven doe et in die honderdvuuftig daegen weer votzakte..?

Note : Noah used the lunar calender in which he calculated months to equal 30 days. This is made certain when 150 days is said to equal five months. (Gen: 8: 3 - 4)

Nedersaksisch waor et kan (4)...

Et gong de oflopen maond wat mal, want in mien eerdere berichten in disse rubriek 'Nedersaksisch waor et kan' gong ik uut van een dokement dat onderhaand al weer oold ni'js is. Van et losblaedige konsept van 1 oktober he'k now een alderaorigst boekwark mit dezelve titel, van dezelve auteurs (Dr. M. Herwijer en perf. mr. J.H. Jans) mar mit as daotum 1 december 2008. In et kolofon wodt et copyrecht alvast mar vaastelegd mit et verschienings jaortal: 2009. Van de mitwarkers an et losblaedig systeem vien ik iene weeromme in de redaktieraod van et boekwark. Sehr merkweurdich, allemaal...

Nog veur de bladtelling van et boek mit 139 bladzieden begint kom ik in de *'Ten geleide'* de eerste (tik)fout tegen "... die over voldoende wetenschappelijke kwaliteit bezit om ..." Neffens mi'j beschikken ze over voldoende of bezitten ze voldoende (zonder over). Mooi wetenschappelik verantwoord boek, zoe'n boek!

Mar goed, dit is dan ok et eerste exemplaor in disse ni'je reeks van de Bestuursrecht & Bestuurskunde fakulteit van de RuG. In de publikaosie wodt wezen op de ontwikkeling dat een protte minderhiedstaelen votraeken. Vanuut bescharming van et kultureel arfgood vormt dit een maotschoppelik perbleem(!) De vraoge die in disse publikaosie dan ok centraol staot is, as et zin het om veur de Nedersaksische streektaelen in Nederland bi'j de Raod van Europe een bescharming an te vraogen die voldot an de meer uitwarkte vraogen van Diel III van et Europese Haandvest.

Veur alledaegse gebruikers van oons 'kroepraot' nog even veur alle dudelihied et volgende. Et Nedersaksisch waor ok oons Stellingwarfs as een dialekt toe rekend wodt bestaot al sund ongeveer et jaor 600. En dat is aorig langer as et ABN van rond 1600. In de laeste tien jaor van de veurige ieuw het 'Europa' et erkend as een minderhiedstael die bescharming verdient onder Diel II. Even eerder het bi'jgliks et Fries al een staotus onder Diel III kregen zodawwe hier een prachtig veurbeeld veurhanen hebben. Die erkenning onder Diel II stelt trouwens niet zo hiel vule veur. De erkenning is vaastelegd en d'r wodt een beroep op de overheden daom om zoe'n tael mit in ere helpen te hollen. D'r staon liekwels gien straffen op as ze dat niet doen. Om veur dat Diel III in anmarking te kommen is vanzels meer neudig as veur dat Diel II. D'r wo'n aorig meer eisen steld en d'r kun vule meer rechten an ontliend wodden.

An de basis van disse publikaosie ligt een onderzuuk ten grondslag en dat onderzuuk is grondig uitvoerd, zeggen de schrievers zels. De formeleerde beleidsambisies bouwen veerder op bestaond beleid, kommen op doelmaotige wieze integen an maotschoppelik behoefen, brengen gien wiezigings van regelgeving op lanelik nivo mit en kun in de uitvoering an de decentraole overheden overlaoten wodden, zeggen de schrievers in de inleiding. Et haor komt mi'j hoe langer hoe meer recht overaende staon en mien gezonde kritische holing en realiteitszin vraogen al mien andacht. Aandere keer meer...

pb

Gabriëla...

Gabriëla, een eeuwige liefde

't-Was in de zomer van zes'nzestig..., Gietern was nog gewoon Gietern, toen ik 'heur doar teeg'n kwaam..., 'heel ontspan' op een zundagmiddag op de fietse, niks biezunders zoj zo deink'n..., broggien op, broggien of en net empies veurbi-j "Fanfare" doar bi-j dee bleui'nde poarse Rhododendron, doar zat ze op een krakkemikkig baankien.

De zunnestroal'n speuld'n vrolijk deur 'heur golvende blonde 'hoar en 'heur prachtige 'hemels blaauwe oog'n keek'n 'heel kort en vlochtig mien kaante op en ik stund as an de grond geneageld.

'k-Deu natuurlijk net as of ik 'heur neet op emaarkt 'had en zette de fietse achteloos teeg'n een boom en ging kwaanskwies noast 'heur zit'n..., wel 'höl ik een eerbiedige ofstaand van pak om beet.. veertig cm.

De taargend lange stilte dee volgde was onbeskrieffelijk, geveulsmoatig duurde 'het een eeuwig'heid en in mien eig'n beleving vreug ik 'heur pas noa een pear ure...

"Ook in Giethoorn?"

Ze keek mi-j 'hulpeloos an mit dee onvergetelijke diep blaauwe oog'n en ze spreidde 'heur slanke lichtbruun getinte naarms wied uut al geboarend., dat ze mi-j neet verstund. Ik zee Zweed'n..? En ze schudde van nee..., Engelaand misschien? en weer schudde ze van nee. Inmiddels was ik al ies een cm of tiene op eskeum' en de ofstaand verkleinde zich noar maote de laand'n dee ak opneumde., bi-j Duutslan begon 'heur gezichte 'helemoale te stroal'n..., ik 'had een anknopingspunt.. Inmiddels zaat'n wi-j al stief teeg'n mekaander an edrokt... Ze wees noar zichzulf en zee..... Gabriëla, ik weze vervolgens naor mi-jzulf en zee Giele., 'heur gezichte stroalde now 'helemoale en 'heur zachtrooie fluweel'n waangies lacht'n mi-j toe, wi-j keek'n mekaander minuut'n laank an en zo moar opene, joa zomoar opene begon ze mi-j te smok'n en ze bleef maor deur goan, er kwam geen ende an. Verstrengeeld in mekeare beleefd'n wi-j eindeloze moment'n van puur gelok., er overvül mij-j een onbeskrieffelijk geveul van genegenheid veur dit duutse meagien, dee sprankelende fleurig'heid, dee stroalende glimlach en veural dee echte gemeend'heid woarmit ze mi-j smokte.

Met mien zakmes heb ik op de leuning van dat baankien een 'haartien uut esneed'n mit een pijltien dur deur, Gabriëla kaarfde rechts een G en ikke links ook een G. In onze beleving betekende dit Gabriëla en Giele veur eeuwig verliefd.

Ons ofscheid gong gepeard mit ontelboare innige om'helzing'n., Gabriëla lipte en ik veegde 'heur waarme glinsterende troan' teder of en wi-j 'hem mekaander eindeloos noa ekeek'n en ezweait tot 't-leste broggien.

Veake deink ik nog an Gabriëla en ik wete zeker, dat ook zij nog veake an dit biezondere moment terogge deinkt.

Het enige over ebleem tastboare liefdesbewies stoat nog oltied net eem' veurbi-j café Fanfare..., een baankien mit doar in ekaarfd een 'haartien mit een pijltien mit de anonieme liefdesletters G en G., Gabriëla en Giele.

Een baankien verword'n tot een eeuwig liefdesmonument

Giele van de Kaampe

De koese smid...

De koese smid

Zon twee keer per jaor moei naor de tandarts veur controle.

Ik kriege dan netties een kaortie mit ut verzuuk even een afspraakie te maeken.

Zo ook disse keer, veurige weeke dinsdag om tien uure konk koemen.

Nou binn ik niet zon held bi-j de tandarts en ik geleuve dak niet de enigste binn.

De tandarts is anders een harstikke aordige vent en zien assistente nog liever, maor toch op ien of aandere maniere vien ik ut altied een beetien griezlug en maek ik mi-j wat zenewachtig.

Mischien komp ut ook wel deur de verhaaln die vrogger op verjaordagen vertelt worden, de iene had ut nog slimmer dan de aander.

Koezen trekken zonder verdoven dat was heel normaal.

Verstaand koezen mit tien centimeter wortel heel gewoon. Al begriep ik niet oe as ze an verstaand koezen kwaam want verstaand hadden ze niet, anders vertel ie niet zukke dingen en al helemaole niet waor kiender bi-j waarn.

Maor ik mosse toch maor naor de tandarts toe.

Eerst in de wachtkaemer zitten want ik wasse an de vrogge kaante en toch wel een bietien gespannen.

Dan heur ie zon zoemend geluud een beetien dreun-nt.

Sol dat de boore wezen?

Ik meende dak ook iene heurde gillen en kreun-n maor dat zak mi-j wel verbeeld hebben of heurde ik ut nouw nog een keer ik was ur toch niet gerust op.

Ik worde toch wat zenuwwachtig ik zatte niet helemaele lekker op mien stoel, och ut zal wel allemaole verbeelding wezen ut valt vast wel mit praet ik mi-j zelf moed in..

Eefies laeter kwam de assistente mi-j ophaelen want dat doen ze tegenwoordig dat bellegie of zoemertie van vrogger dat hebben ze niet meer want daor wak altied wel zo benauwd veur en volgens mi-j worden die assistentes ook steeds jonger of sol ik soms older worden (maor dat ur even tussen deur).

“Komt U maar meneer Cramer.” zee ze *“Gaat U maar op de stoel zitten de tandarts komt zo.”* Ik ginge zitten.

En dan gaon ze van die dingen doen achter oen rogge die aj niet helemaole kunnen thuisbrengen van die vremde geluuden net of ze een beitel of een haemer neer leggen.

“Zo nog even een paar spuitjes klaar maken.” praot de assistente in zich zelf. Zol ze weten dak bange bin docht ik, net doen ak ut niet heure, maor ik begonne um toch een bietien te kniepen as ut nog lange duurt dan gaok straks nog weg.

Op ut zelfde moment kwam de tandarts binn.

“Goeiemorgen meneer Cramer, alles goed met U en U vrouw, slecht weer hebt U uit gekozen maar U hoeft niet buiten te zitten dat is alweer een geluk bij een ongeluk.” Ja ut is een praottiesmaeker.

Nouw gaot ut koemen docht ik...

“Doet U ,U mond maor open. O ik zie het al. U protheze zit nog prima op zijn plaats. Over een half jaartje maar eens weer koomen, als er tussen tijds geen klachten zijn. U had trouwens zelf niet eens hoeven koomen. U had U kunstgebit ook in een envelop kunnen doen en dan in de brievenbus kunnen gooien.”

Ja ik zee ut al ut is een grappemaeker eerste klasse.

En daor wak nouw zo bange veur e-west daor ak mi-j nouw zo zenewachtig om e-maeken dur kon mi-j toch niks gebeurn mit mien kunstgebit de volgende keer mi-j maor niet weer zo gek maeken.

Bi-j ut naor buuten gaon kwam ik de waarkster tegen mit de stofzoeger (*zie leup te zingen*).

Dat was natuurluk dat zoemende en brommende geluud en dat gejaank wak e-heurd had.

Harm Cramer, Stienwiek

Kuifje in et Oostends...

't Is weer al een tijdje geleden, maar ik lees altijd jullie blad.

't Is were ol e tiedtsje geleen, mor ik leezn osan junder gazétsje.

En ik heb nieuws.

En 'k hén nieuws.

Na mijn vertaling van het Kuifjesalbum *"De Zwarte Rotsen"* in het Oostends als *"Et doenker éjland"*, heeft de Hergé-stichting mij gevraagd nog eens twee albums in het Oostends om te zetten. De twee verschijnen volgende maand.

Het zijn:

"Het geheim van de Eenhoorn" = "Et Radsel van den Ainhoorn" en

"De Schat van de Scharlaken Rackham" = "De Sjhat van de Sjhétterrooje Rackham".

Dat zijn meer dan 10.000 exemplaren in de streektaal van Oostende, m.a.w. het "Ostêns" zit dus van Brazilië tot Japan.

Lachend heb ik dan beweerd:

"Je wit et junder nu ollemoale, 't Ostêns is vannuvors e wêreldtoale!"

“Jullie weten het nu allemaal, het Oostends is voortaan een wereldtaal!"

Roland Desnerck

Doe maar gewoon...

Doe maar gewoon

"Doe maar gewoon dan doe-j al gek genoeg. Doodgewoon, gewoon blieden."

"En wat is dat dan eigenlijk, dat 'gewoon' blieden. Wat bedoel ie daor mee? "

"Dan zal ik joe ies even uutleggen en waor ik mi-j an aarger. Moei-j lustern.

Neem now die programma's veur de televisie. Waoromme mot dat in de Engelse taol.

Laoten ze toch gewoon bi-j de Nederlandse taol blieden. Maar nee, dat mot in et

Engels. Naost 'get de piktüre'en 'ijdols,' ' diel or no diel, "kamping laif' en dan now

weer 'Hollands kot tellent.' Verloedering van de Nederlandse taol. Laoten ze er toch

zunig op wezen. Veur da-j er aarg in em-m bi-j et kwiet zoas et mit zoveule dingen giet.

Ik zegge maar doodgewoon, spreek joen eigen taol, en dat is et Nederlands."

"'t Is al weer et olde liedtie mit joe. Hoe vaeke e-k dit al van joe eurt? Komp er een

ni-j programma op de televisie en er zit een Engels woord in dan stao ie op de

aachterste benen. Aarger joe toch niet altied zo an dingen waor a-j toch niks an

kunnen veraanderen. Laot toch gaon."

"Zal wel, maar de lust om naor dat soort programma's te kieken stiet mi-j glad tegen.

O ja, hier lig gien iene wakker van maar ik zegge et joe, et is een veraarming en daor is wel wat an te doen om niet elemaole ofeskreven te worden."

"Ol ie now maar ies doodgewoon op mit zaniken en koem maar ies trôgge naor et

hedendaegse, het jaor 2009. Wi-j leven in een aandre tied en heel veule volk kan

Engels verstaon en zelf ook nog prooten en dan d'r bi-j, de computer dot hier ook

flink an mee. En kompjoeter skrief ie ook niet zo a-j et uutspreken dit wil ik joe ook

nog wel even zeggen. Et is computer en niks aanders en begun ie dan now eerst

maar ies om die t.v. programma's op zien Engels uut te spreken en niet zo et stiet

eskreven. Meense, zie verklaoren joe veur aachterlijk, en dat wil ie toch ook niet. O

zo dan. De knöppe omme en accepteer die veraanderingen in de taol. Ie zeggen toch

ook niet meer' scheuvelingen' a-j et over de schaetsen em-m. Now dan, dat bedoel ik.

Er is niks meer an te veraandern of de wet mot et verbieden. Maar dat zal nog wel

heel wat voeten in de eerde em-m."

"Wat ie daor zeggen, daor e-k verduveld veule meui-jte mee en neme dit zomaar niet as vanzelfsprekend an. Bi-j now elemaole gek eworden."

"Vooruit dan maar, dan blief ie joe maar aarger en vergal ie joen eigen humeur

maar mit dingen die een aander heel doodgewoon viendt."

"En ik zegge joe, laoten ze daor toch gewoon, gewoon doen. Niks gien poe-a mit dat Engelse gedoe."

"Dan geef ik joe et leste woord, dat wi-j toch em-m. Hier wil ik niet tegen opboksen.

Ie em-m 't dizze keer ewunnen."

"Zie-j wel, ie geven mi-j wel geliek."

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

Schatziken in Stellingwarf-700...

In het kader van Stellingwarf 700 heb ik speciaal voor die gelegenheid zes 'schatten' verstopt. Drie in Westaende en drie in Oostaende. Dit heeft niets met een metaaldetector te maken maar een heus gps-apparaat bijvoorbeeld een Garmin etrex Legend HCx. Je wandelt of fietst een mooie route door de wonderschone Stellingwarven om zo coördinaten op te scharrelen die je dan bijvoorbeeld in een Garmin extrex Legend HCx zet om zo de schatplaats te kunnen vinden. Meestal kom je dan in een omgeving waar je het bestaan niet van weet. Je gaat dan op zoek naar een bakje dat 'ergens' is verstopt. In dat bakje zit een boekje waar je je vondst in kunt opschrijven en meestal zit er ook nog wat prullaria in. Er zit dus niets van waarde in het bakje. Het is de 'sport' om het bakje te vinden.

Kijk maar eens op Stellingwarf 700:

<http://www.stellingwarf700.nl/geocachen.html> en:

<http://www.terracing.com/viewcache.cgi?C=TCDCY> (route 1)

<http://www.terracing.com/viewcache.cgi?ID=TCDA7> (route 2)

<http://www.terracing.com/viewcache.cgi?C=TCDBH> (route 3)

<http://www.terracing.com/viewcache.cgi?C=TCDBK> (route 4)

<http://www.terracing.com/viewcache.cgi?C=TCDGD> (route 5)

Route 6 en de eindschat volgen zo snel mogelijk.

Inmiddels heb ik al diverse schatten gemaakt en verstopt over verschillende onderwerpen. O.a. over de Stellingwerfse schrijver Johan Veenstra:

http://www.geocaching.com/seek/cache_details.aspx?guid=274d7d02-9ae1-4a23-9b20-baec9694b66f

-= GensNet =-

lam vs. verlamd (valse vrund)

5 Toen hij Kafarnaüm binnenging, kwam er een centurio naar hem toe die hem om hulp smeekte. 6 'Heer,' zei hij, 'mijn slaaf ligt thuis verlamd op bed en lijdt hevige pijn.'

5 Doe hi'j Kafarnaüm ingong, kwam d'r een centurio naor him toe die him om hulp smeekte. 6 "Heer," zee hi'j, "mien knecht ligt thuus verlamd op bedde en hi'j het slim piene."

lam bn. 1. lam, verlamd, ook zwakker: met een krampachtige vermoeidheid 2. futloos, zich niet goed fit voelend, een vermoeid gevoel hebbend 3. lui 4. loom, lui makend (van het weer) 5. z. laom

(mar lam is ok dronkend; je lam zoepen)

Meer GeoSchatten...

Geocache	- Onbewoond eiland
Geocache	- Koekoekloeren
Geocache	- Polder van het 4e- en 5e veendistrict
Geocache	- It rûntsje fan.....
Geocache	- Stielstokkies - Johan Veenstra
Geocache	- Schriever en verteller Johan Veenstra (1)
Geocache	- Schriever en verteller Johan Veenstra (2)
Geocache	- Het bruine goud
Geocache	- Evenpies vlogge naor Hooftwoolde (1e serie) -/- Evenpies vlogge naor Ni'jlaemer (1e serie)
Geocache	- Evenpies vlogge naor De Blesse (1e serie) -/- Evenpies vlogge naor Ni'jhooftwoolde (1e serie)
Geocache	- Evenpies vlogge naor Peperge (1e serie) -/- Evenpies vlogge naor Der Izzerd (1e serie)
Geocache	- Evenpies vlogge naor bonus (1e serie)
Geocache	- Geveltoerist
Geocache	- Cultuurtoerist (1)
TerraCache	- Cultuurtoerist (2)
TerraCache	- Mit 'n kniepogien naor.....
TerraCache	- Rondom de Schoterlandsche Compagnonsvaart
TerraCache	- Feanskieding
TerraCache	- Boomtoerist (1)
TerraCache	- De Tsjûkemar
Geocache	- Evenpies vlogge naor Buil (2e serie)
TerraCache	- Evenpies vlogge naor Ni'jhooltpae (2e serie) -/- Evenpies vlogge naor Steggerde (2e serie)
TerraCache	- Evenpies vlogge naor De Hoeve (2e serie)
TerraCache	- Verwaterde grens
Geocache	- Op wacht.....
Geocache	- Rottige Meente
Geocache	- Wylde merk
TerraCache	- Stellingwarf 700 jaor, 1309 - 2009: route 1
TerraCache	- Stellingwarf 700 jaor, 1309 - 2009: route 2
TerraCache	- Stellingwarf 700 jaor, 1309 - 2009: route 3
TerraCache	- Stellingwarf 700 jaor, 1309 - 2009: route 4
TerraCache	- Stellingwarf 700 jaor, 1309 - 2009: route 5
TerraCache	- Stellingwarf 700 jaor, 1309 - 2009: route 6 (komt binnenkort)
TerraCache	- Stellingwarf 700 jaor, 1309 - 2009: eind schat (komt binnenkort)
TerraCache	- Het verboden bos
TerraCache	- S m u r f e n
TerraCache	- Kiekenberg
Waymarks	- Drie provinciegrenspaal Overijssel/Fryslân/Drenthe
Waymarks	- Laatste provinciegrenspaal Fryslân en Groningen

Mien maot...

Soms is Kniggien ook vrolijk en dan kan i'j d'r weer een poosien teeng an.
Maor meestal krie'k een sik van om, want weet ie wat?, i'j wil mi'j oltied
vertellen 'oe as 't mot.

En dat pik ik neet, begriep ie wel postbode?, dat zol ie toch ook neet
pikken now?

I'j 'ef dan wel geliek as ie zeg. "Giele ie moen't bi'j ene vrouwe
'ol'n...., maor dat is meuilijk, dat vaalt omme de drommel neet mit...., twee
of drie bolties dat viendt ie nog good, maor jao as't gezellig is bi'j
Jacqeline tiedens 't biljarten, dan weet ie 't wel weer.

Want dan mot ze welies jenever bi'j 'aelen bi'j de Cee duuzend.

Now kan ie wel weer.

Es regnet am Rhein.

Giele

Mien Maot Kniggien

Soms 'ej van dee môrns Giele, van dee miezerige môrns, dat aj 't neet meer
zien zitten. Ie zien as een baarg teêng de dag op en ie veulen oe zo komienerig as
wat. 't Overkomp iederene welies. Mi'j dus ook! En..., omme d'r dan wat van te
maeken deink ik dan an 'd orgelman.

Ik kwam om ies teêng op ene van mien
reizen, i'j stund op de maark in een
klein vissersdorpien an de Zuuderzee.
Zwierig 'ekleed en dröeg een strooien
'ood versierd mit een fleurig lint. De
tonen dee i'j al draeiend uut dat riedende
orgeltien 'aelde waren zo vrolijk en zo
opgewekt, dat aj onmogelijk stille konden
bliêm staon.

En iedere keer as de dag mi'j
teêng staot, dan roep ik 'd orgelman in mien
'errinnering en luustere naor zien melodie
en dan kan de dag neet meer kapot.
En Giele zo 'ef iederene een orgelman
neudig, een orgelman dee oe deur
mistroostige periodes 'enne 'elpt.

Kniggien

'd Orgelman

't Licht straolt weer uut 't duuster
De morgen dient zich an
Een omaarming komp tot leêm
En 't is allent nog wachten
Op de tonen van 'd orgelman

Zoas de pluusies van de peerdebloem
Waeit zien melodie mi'j tegemoet
'k schudde de verwarring van mi'j of
En wachte 'eel geduldig
Op zien eerste morgengroet

En dan op disse nei gegeven dag
Löt i'j de noten vrolijk daansen
Vrolijk zo as i'j 't allennig kan
En dan vaer ik bliede varder
Op de tonen van 'd orgelman

Kniggien

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

- beheksen** = 1. beheksen 2. snel voor elkaar krijgen 3. beduvelen, belazeren
beieroetsen = hetzelfde als beiestrupen
beiestrupen = met een afstropende beweging bessen van een tak halen
beinselen = 1. rondhangen, rondlopen
2. achter iemand aan zitten om hem te doen opschieten
3. eruit jagen, wegsturen, buiten zetten e.d.
beinzerig = van het weer: loom makend

Zi'jen en stri'jen...

Uut iene van de vule Stellingwarfstaelige i-dagboekies van de oflopen maond apr. '09:
“Vandemorgen he'k op 'e tied al keunstmest over de tuun zi'jd.”

Goed, dat d'r doe gien regen kwam, daor kan disse beste man ok niks an doen vanzels mar een aandere vraoge is: Wat daenk ie, zol 't opkommen? En wanneer kuj' oogsten, daenk ie?

Want we zi'jen gien keunstmest mar stri'jen keunstdong over oonze tunegies in Stellingwarf. We kennen pootgoed en zi'zaod om gewassen van opgruien te laoten. Stri'jen doe'we bi'jglieks zoolt as 't glad is, kalkstri'jen en we kun mit centen stri'jen en we kun keunstmest of keunstdong stri'jen (mag ok an mekeer schreven wodden). Mar zoolt, kalk en keunstdong zi'jen zo dawwe mit een maond of wat oogsten kunnen, nee dat moet mar niet.

wensen of verwensen weensken of verweunsken

Verweunsken = verwensen. Neffens oons prachtige Woordeboek is et Nederlaanse 'wensen' in et Stellingwarfs 'weensken' en liekt et veur de hand te liggen dat 'verwensen' 'verweensken' wodden moeten zol. Toch is hier veur een verdachte keuze van et woordeboek keuzen.

Etymilogisch het 'wensen' veural te maeken mit 'hopen', de hoop hebben dat et je goed gaon zal. 'Verwensen' komt meer uut de hoeke van 'vervloeken'.

Toekomst

Zien leren koffers stunn'n al eeuwen bepakt
En mit de toekomst in gedachten
Brokkelden de jaoren of
En de daegeraoden veraanderden
In gitzwarte nachten.

Onomkombaor vast'eroost in zien bestaon
Probeerde i'j 't 'eden 't ontlopen
't Verleden was vervaegd
En elke dag deed om immer weer
Op de toekomst 'open

Op zekere nacht besleut i'j toch te gaon
En vertrök mit de vrogste boot
Maor varre achter de einder
Ver'aelden koppels zilvermeeuwen
Al krijsend over zien dood

Kniggien

Tegen wil en dank

Stuurloos, geliek een schip
lossleugen van 't anker
willoos drift op 'e stroom,
moek me overgeven.

't lot het besleuten,
stienen bin wörpen,
kaorten schudded.
't spul wodt speuld.

tegen wil en dank.

Roely

Genot

Eupen en bloot
ligt hi'j te pronken.
ropt me, lokt me.

evenpies verzet ik me
kere him de rogge toe.

te laete,
hi'j zit me al in 't heufd.

mit dichte oge zie 'k
de verleidelike rondings
roeke de opwiendende geur.

et verlangst wodt te groot
ik happe toe,
zette de tanen in die lekkere dikke

rumbone.

Roely

Het olde visnet

Het olde visnet
hangt achteloos in de stal
deurweeft mit spinrag

Het olde uusie
old de herinneringen
binnen de muren

De lange linte
van kuierend publiek
is soms te veule

behold het olde
de stenen vertellen ons
en weergeven sfeer

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

Schuldgevuul

Twie klonties had' oons jongien steulen
Niks aandere daon, zo as zoveulen

Daor ston hi'j now, bi'j moekes graf
Was dit now zien verdiende straf?

Ha'k dit weten, dan ha'k et niet daon
En hadde oons moeke, now nog bestaon.

pb

Rilke (15)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskiend in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbij Montreux in Zwitserlaand. Hi'j was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Gott im mittelalter

Und sie hatten Ihn in sich erspart
und sie wollten, daß er sei und richte,
und sie hängten schließlich wie Gewichte
(zu verhindern seine Himmelfahrt)
an ihn ihrer großen Kathedralen
Last und Masse. Und er sollte nur
über seine grenzenlosen Zahlen
zeigend kreisen und wie eine Uhr
Zeichen geben ihrem Tun und Tagwerk.

Aber plötzlich kam er ganz in Gang,
und die Leute der entsetzten Stadt
ließen ihn, vor seiner Stimme bang,
weitergehn mit ausgehängtem Schlagwerk
und entflohn vor seinem Zifferblatt.

God in de middeliewen

En ze hadden Him in heurzels uutspeerd
en ze wollen dat hi'j beston en rechtsprak,
en ze hongen langelaeste mit speuls gemak
(ter verandering van zien hemelveert)
et gewicht an him van heur grote kattedralen,
een hiel massieve last. En hi'j hoefde inkeld mar
over zien aendeloze cieferreeks signaolen
gevend rond te dri'jen, dudelik herkenber
as een klokke, veur heur doen en daegeliks wark.

Mar opiens kwam et gehiel op gang
en de meensken van de ontstelde stad
leuten him, veur zien stemme bange,
veerdergaon mit een zichtber slagwark,
en vlochten veur zien wiezerplaete.

De Stellingwarver Biebel

Opmaeken...

Et is allemaole nog wat krappies mar et grootste pat van de centen die we nog tekot kommen bin onderdehaand mondeling toezegd. Veurzichtig hewwe dan ok mar es wat drokkers vraagd as ze d'r nocht an hadden, et drokken van de aldereerste komplette Biebel in een

Stellingwarfse vertaeling. Van een peer kree' we gieniens een fesoenlik briefien weeromme, een peer hadden d'r gien nocht an of konnen niet an oonze weensen voldoen mar we hebben onderdehaand wel iene vunnen die et wat graeg doen wol.

Et Ni'je Testement is now vaeke genoeg deurvrot en daor lieken gien fouten meer in te zitten. Et Oolde Testement wodt op dit stuit nog deur drie man naoeken. We dochten dawwe et zo allemaole wel onder kontrole hadden, mar dat was nog haost wat een misrekinge. Tussen et vertaelen en drokken zit nog een hiele belangrieke fase, et opmaeken. Vroeger was dat wark veur de zetter van een drokkeri'je. Een aander kon zoks hielemaole niet doen. Tegenwoordig mit al die komputers daenkt alleman al gauw dat die wel even een boekien opmaeken kan.

Desk Top Publishing (DTP) hiet zoks vandaege-de-dag. En inderdaod, et kraantien van de voetbalklub is een stok makkeliker wodden. Iene die wat handig is mit een pergramme as Word of OpenOffice komt een hiele aende. Mar een boek as de Biebel even opmaeken is toch weer hiel wat anders, alderdeegst gien vergelielik mit een klubblattien.

Word kan al hielemaole niet mit zovele tekst overweg en gefit geregeld de bekende piepe an Matten. OpenOffice het daor dan wel wat minder muuite mit mar is ok niet bepaold een opmaekpergramme veur DTP. En dan koj' al gauw terechte in professionele pergramma's as QuarkExpress, InDesign, e.z.v. Jammer, mar die bin niet ommenocht en daor mit ommegeon kunnen is dan nog es een aander verhael. Goeie raod is dan ok duur en vaeks niet iens te koop.

Op dit mement hewwe de eerste drokproeven inleverd die we maekt hebben mit Scribus. Ok gien pergramme om de hiele Biebel in ienkeer even in te gieten mar in blokken van zoe'n zestien of twienendattig bladzieden is et te doen. Daenk now niet in begrippen as knippen en plakken, want zo ienvooldig is et now ok allemaole weer niet. Et komt d'r hiel sekuur op an. De heufdstokken moe'n op iedere bladziede nuumd wodden, krek as de bladziedeciefers vanzels. Dan hej' de platte tekst die bi'j ieder ni'j heufdstok mit een wat grotere letter beginnen moet mar veur et grootste pat ok nog es in twee kelommen zet wodt. En tussen de bedrieven deur hej' nog koppies in weer een aandere letter mit een kotte omschrijving van waor et stok over gaot. De opmaek van de Biebel is dan ok haost liekevule wark as et vertaelen. Biebel opmaek, beginne daor dan ok mar niet an, of...

Bej' handig in et opmaeken van tekst en hej' tied zat? Zokke hulpe kuwwe nog wel bruken!

Now, bi'j' m weer hielemaole bi'jpraot mit wawwe daegs tussen et gewone wark deur, daon hebben en an 't doen binnen. Tot de aandere maond mar weer.

f&p

Et beste ark van 't bedrief is een goed en haandig wief

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j' aandere wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j' veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorigheid mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vieren op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'jglike vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarigheid is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebruikelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'jglike je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet allieend een adverteensieblad wodden.

() Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaald wodden dan moej' dat even angeven.*

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d'r an dot is et in- en anneneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maond as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokement in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aander - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokement - behalven mit foto's en plaeties - het binnen roeme greenzen, gien beparking.

An de liende
mittenneer en veurenneer

* Aende *